

QUADERNS D'AVALUACIÓ. 8

ABRIL DE 2007

Sistema d'indicadors d'educació de Catalunya

SUMARI

- 1 PRESENTACIÓ
- 2 SISTEMA D'INDICADORS D'EDUCACIÓ DE CATALUNYA
- 33 DESPRÉS DE PISA: ELS CANVIS EN L'AVUACIÓ DEL SISTEMA EDUCATIU A DINAMARCA. Jørgen Balling Rasmussen
- 55 LES NOSTRES PUBLICACIONS
- 67 REVISTA DE LLIBRES
- 68 PUBLICACIONS RECENTS DEL CONSELL

© Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

Edició
Servei de Difusió i Publicacions

Disseny gràfic
Estudi Carme Vives / Núria Tresserra

Tiratge: 4.500 exemplars
ISSN: 1885 - 9038
Dipòsit legal: B - 8.744 - 2006
Impressió: Treballs Gràfics S.A.

Si voleu més informació o voleu fer-nos qualsevol suggeriment, no dubteu a posar-vos en contacte amb nosaltres mitjançant la pàgina web del Consell:

www.gencat.cat/educacio/csda/index.htm

PRESENTACIÓ

El número 8 dels *Quaderns d'avaluació* dedica un bon nombre de pàgines al sistema d'indicadors d'educació de Catalunya. El que podeu llegir a continuació és un resum d'una publicació nostra recent, el número 10 de la col·lecció «Sistema d'indicadors d'educació de Catalunya», publicada el desembre de 2006 i que podeu consultar a la pàgina web del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. Aquesta darrera edició del sistema d'indicadors d'educació és una actualització de les nou anteriors elaborades pel Consell des de l'any 1995. Com en les edicions anteriors, a més dels indicadors propis de Catalunya s'inclouen indicadors que ens informen de la situació de l'educació als països de la zona euro i als països que formen part de la Unió Europea, de manera que les comparacions internacionals permeten situar en un context més ampli la realitat de l'educació catalana. Les sèries temporals que es recullen resulten també molt il·lustratives, ja que mostren l'evolució del nostre sistema educatiu.

Tot seguit reproduïm la conferència que Jørgen Balling Rasmussen va pronunciar en el *3r Seminari d'Avaluació Educativa* (Barcelona, novembre de 2006). Rasmussen, que és assessor del Ministeri d'Educació de Dinamarca i representant en la comissió de govern de PISA, ens convida a reflexionar sobre els efectes que un estudi d'avaluació internacional provoca en el sistema educatiu d'un país. Complementa, doncs, l'article de Hans Konrad Koch, publicat en el número 5 dels *Quaderns d'avaluació*, que explica la reforma educativa empresa a Alemanya després d'analitzar els resultats obtinguts pel seu alumnat en PISA. Finalment us oferim un resum de totes les publicacions editades pel Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu en els darrers anys amb la intenció de posar al vostre abast tota la informació de què disposem. Les podeu trobar a la nostra pàgina web o demanar-nos-en algun exemplar concret.

Tenim el convenciment que el Sistema d'indicadors d'educació és un instrument cabdal per obtenir informació. Confiam que aquest resum que us presentem aquí serà útil a la comunitat escolar i a totes les persones interessades, d'una manera o altra, en l'educació. Per facilitar a tots plegats la consulta de les dades que proporciona el sistema d'indicadors, ara per ara treballem en la creació d'un motor de cerca que ben aviat serà accessible des de la nostra pàgina web.

Joaquim Prats Cuevas

President del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu

SISTEMA D'INDICADORS D'EDUCACIÓ DE CATALUNYA

ÍNDEX

1. Introducció	2
2. Indicador de context	5
3. Indicador d'escolarització	15
4. Indicadors europeus de referència. Europa 2010	21

1. INTRODUCCIÓ

No és senzill definir d'una manera unívoca què hem d'entendre per *indicador*. Hi ha un consens generalitzat del seu propòsit fonamental, que és el de proporcionar informació rellevant i significativa sobre la realitat, però hi ha discrepància quant a la seva definició precisa. De manera resumida podríem subratllar dos trets fonamentals dels indicadors:

- Són dades quantitatives o quantificables d'un sistema educatiu.
- Ens proporcionen informació relativa a l'estat i situació de l'esmentat sistema.

Els primers sistemes moderns d'indicadors van sorgir al camp econòmic. Influïts i animats per l'èxit dels indicadors econòmics, alguns científics socials van ampliar el camp d'aplicació dels indicadors a altres àmbits socials, incloent-hi l'educatiu. A finals dels anys vuitanta, en països com els Estats Units d'Amèrica van sorgir també propostes d'indicadors internacionals de l'educació, promogudes per l'OCDE, que va impulsar el projecte *Indicators of Education Systems* (INES).

Fins ara els indicadors dels sistemes educatius del projecte *Indicators of Education Systems* (INES) de l'OCDE s'han editat entre el setembre de 1992 i el setembre de 2006. La versió en llengua anglesa es publica amb el nom de *Education at a Glance. OECD Indicators*, i la versió en llengua francesa, amb el nom de *Regards sur l'éducation. Les indicateurs de l'OCDE*. L'OCDE també publica una anàlisi complementària d'indicadors més reduïda que, sota

Els sistemes d'indicadors es publiquen anualment amb la intenció de valorar la situació dels sistemes educatius

el títol genèric *Analyse des politiques d'éducation*, proporciona informació interessant per a tots els professionals de l'educació.

A la darrera edició d'aquestes publicacions de l'OCDE, que és la de 2006, hi consten 27 indicadors que proporcionen dades de més de 45 països de tot el món agrupades de la manera següent:

1	Indicadors de resultats d'ensenyament i aprenentatge	11 indicadors
2	Indicadors de recursos econòmics i humans	6 indicadors
3	Indicadors d'escolarització i participació a l'ensenyament	5 indicadors
4	Indicadors de processos pedagògics i organització escolar	5 indicadors

El sistema d'indicadors és homologable als sistemes d'indicadors estatals i internacionals

Des de l'any 1995, el Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu elabora i publica anualment un recull d'indicadors, que té com a objectiu ajudar a entendre i valorar la situació del sistema educatiu català mitjançant el coneixement de dades que poden facilitar-ne l'avaluació. El sistema d'indicadors d'educació, homologable als sistemes d'indicadors estatals i internacionals, es fonamenta en les puntuals edicions de l'OCDE. Cal tenir en compte, però, que Catalunya no pot oferir dades comparables d'alguns indicadors perquè no va participar, en el seu moment, en les enquestes com a país, sinó formant part del territori espanyol. Tampoc no les podrà oferir en el futur si no participa com a tal en les xarxes del Projecte INES que estudien i decideixen la realització d'enquestes internacionals.

Agrupem els indicadors d'educació en quatre categories:

■ Indicadors de context

El sistema educatiu de cada país té unes característiques pròpies. Per poder interpretar les diferències estructurals, de funcionament i de resultats dels sistemes educatius és molt important considerar el context social, econòmic i humà en què estan immersos. És particularment valuós conèixer el nivell actual de formació de la població, així com les estructures demogràfiques de cada país.

■ Indicadors de recursos

Tots els països desenvolupats dediquen una part important del seu pressupost a assumir la despesa educativa. Un dels indicadors usats per valorar la quantitat de recursos

econòmics que cada país dedica a l'educació és el percentatge de despesa amb relació al PIB (producte interior brut). Atès que el nombre total de professorat que treballa en el sistema educatiu de cada país és el principal recurs humà del seu sistema d'ensenyament, les ràtios de cada nivell educatiu són un important indicador de recursos sobre la qualitat de l'educació.

Els indicadors s'agrupen en quatre categories: de context, de recursos, d'escolarització i processos educatius, i de resultats

■ Indicadors d'escolarització i processos educatius

A banda de conèixer els percentatges d'escolarització en els diferents nivells educatius, convé saber com són les interaccions que es produeixen entre l'alumnat i el seu entorn escolar perquè condicionen els processos educatius. Aquí intervenen les condicions internes de l'escola —relacionades tant amb la seva ubicació com amb l'estat de les instal·lacions i de les aules— i els processos que s'hi desenvolupen —relatius a les interaccions i actituds del professorat, de l'alumnat, el PAS i les famílies. Aquests indicadors són difícils de calcular i, generalment, s'han de trobar a partir d'estudis específics i complexos. Són exemples d'aquests indicadors l'estudi del clima escolar o la participació de les famílies en els centres educatius.

■ Indicadors de resultats

Els resultats del procés d'ensenyament-aprenentatge de l'alumnat d'un país estan relacionats directament amb els objectius que es planteja el seu sistema educatiu. Un exemple de possible indicador de resultats és el percentatge de graduats de secundària que hi ha a cada país i l'estudi de la seva evolució. En l'àmbit internacional, l'estudi més conegut és el PISA (*Programme for International Student Assessment*), que és un estudi per a l'obtenció d'indicadors de rendiment de l'alumnat. PISA vol esbrinar si l'escola proporciona a l'alumnat els estris bàsics necessaris per afrontar amb possibilitats d'èxit el seu futur laboral i la seva integració en la ciutadania. Per això avalua la seva competència en comprensió lectora, matemàtiques i ciències de la naturalesa.

S'inclouen indicadors sobre l'evolució que s'està experimentant a Catalunya respecte a l'obtenció dels punts de referència Europa 2010

En l'edició de 2006 del *Sistema d'indicadors d'educació de Catalunya* s'hi han incorporat també els indicadors que ens informen del progrés que s'està fent a Catalunya en relació amb l'obtenció de les fites europees, conegudes arreu com els *objectius de Lisboa 2010*.

El Consell Europeu de Lisboa, celebrat el març de l'any 2000, va ser el començament d'un llarg camí cap a l'obtenció d'uns punts de referència educatius europeus comuns

que, previsiblement, s'han d'assolir a finals de l'any 2010. A les conclusions del Consell Europeu de març de 2005 es va reafirmar la importància dels indicadors com a eines de coneixement que permeten situar cada sistema educatiu en el context internacional. Estar al corrent de quin és el grau de consecució a Catalunya dels cinc punts de referència (*benchmarks*) que es van establir com a fites pel maig de l'any 2003 ens possibilitarà conèixer la situació del nostre sistema educatiu en el context europeu. Per això, tant en la darrera publicació del sistema d'indicadors com en les futures, aquests indicadors de referència tindran un lloc destacat i seran objecte d'estudi minuciós.

Les dades preses en consideració per a l'elaboració del sistema d'indicadors d'educació de Catalunya han estat proporcionades per l'Institut d'Estadística de Catalunya i el Departament d'Educació. Es complementen, lògicament, amb indicadors que s'han extret d'estudis d'avaluació realitzats pel Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu i amb d'altres que s'han obtingut de la col·laboració amb organismes d'avaluació estatals (Instituto de Evaluación del Ministerio de Educación y Ciencia) o internacionals (OCDE, EUROSTAT).

A tall d'exemple, presentem un indicador de context, que correspon al nivell general de formació de la població adulta de Catalunya; un altre d'escolarització, que correspon principalment a l'escolarització de l'alumnat estranger; i, atesa la seva importància internacional, els cinc indicadors europeus de referència.

2. INDICADOR DE CONTEXT

El fet de conèixer les dades que faciliten els indicadors de context pot ajudar a entendre millor la situació educativa del nostre país en relació amb altres països del nostre entorn perquè faciliten informació dels factors que la condicionen. Alguns d'aquests indicadors, com ara el nivell general de formació de la població, són molt importants a l'hora d'explicar i valorar els resultats obtinguts en proves comparatives entre països. Altres indicadors de context, com el percentatge més o menys elevat de població que ha finalitzat els estudis secundaris, ens poden facilitar una visió global de la situació educativa del nostre país i ajudar a comparar-la amb la d'altres països de l'OCDE.

El nivell de formació de la població adulta varia de manera considerable entre els diferents països de l'OCDE

El nivell de formació assolit pels habitants d'un país és, també, una referència del capital humà i del nivell de competències que ha aconseguit la seva població. Aquest indicador pot ser important per poder explicar els resultats de cada sistema educatiu i caldria tenir-lo molt present a l'hora d'interpretar-los. El nivell de formació assolit per homes i dones pot marcar la diferència a l'hora de valorar la inserció laboral d'uns i altres.

A més del nivell de formació de la població, cal conèixer altres dades importants, com ara l'estructura demogràfica de la població. De manera especial, convé saber quin és el percentatge de joves que hi ha a cada país, atès que, en definitiva, aquesta població jove és la directament beneficiada a l'hora de repartir els recursos que el país dedica a l'educació, i la seva grandària relativa determinarà els fons unitaris que el sistema educatiu podrà oferir a cada alumne/a.

Un altre indicador de context que pot ser interessant és el que ens informa del valor del PIB de cada país. Ens proporciona informació sobre el nivell de riquesa del país i, si el comparem amb el d'altres països, ens pot ajudar a definir la nostra situació dins el context internacional.

Nivell general de formació

El nivell de formació de la població adulta varia de manera considerable entre els diferents països de l'OCDE. A Catalunya i a Espanya, encara ara, seguim suportant un dèficit de formació elevat i, tot i que actualment la població jove ja va assolint uns nivells de formació acceptables, les dades comparatives no ens afavoreixen gaire. Així, mentre més del 60% de la població d'edat compresa entre 25 i 64 anys de la majoria dels països de l'OCDE ja ha finalitzat l'educació secundària, a Catalunya, la mitjana no arriba encara a aquests nivells. Cal també tenir molt present que conèixer de manera detallada els percentatges de cada nivell de formació màxim assolit per la població pot ajudar-nos a avaluar el capital humà de què disposa cada país.

El nivell de formació de la població adulta de Catalunya presenta diferències importants respecte al dels països del nostre entorn

La majoria dels sistemes educatius actuals han experimentat grans canvis darrerament. Per classificar-los, s'ha adoptat el sistema de "Classificació Internacional Tipus d'Ensenyament" (CITE), que es revisa periòdicament. Aquest sistema intenta homogeneïtzar les estadístiques d'ensenyament quant als nivells educatius, per tal que les dades de cada país siguin comparables. La darrera revisió, adoptada per tots els països de l'OCDE

des del 1999, és l'anomenada CITE 97. Pel que fa a Catalunya, la correspondència de cada nivell educatiu és la següent:

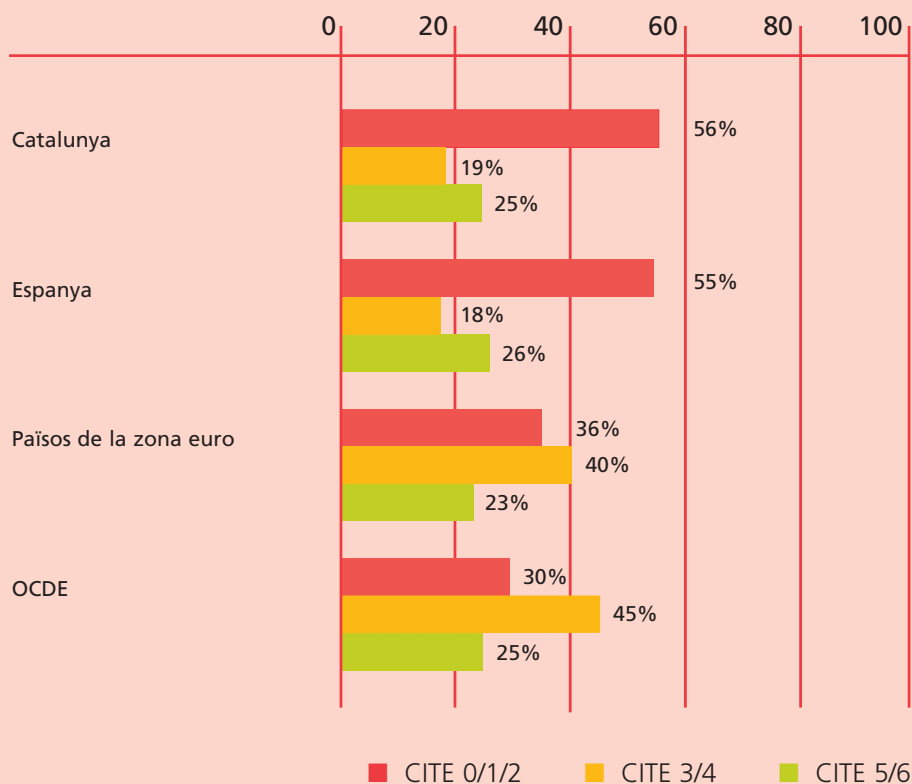
- CITE 0: educació preprimària. Es defineix com la primera etapa d'ensenyament organitzat dins d'una escola.
- CITE 1: ensenyament primari i educació especial. Comença als 6 anys i és un ensenyament obligatori que té una durada de sis anys.
- CITE 2: ensenyament secundari obligatori. Completa l'educació bàsica obligatòria i té una durada de quatre anys.
- CITE 3: batxillerat, cicles formatius de grau mitjà, escoles d'idiomes i d'arts aplicades i oficis artístics. Comença als 16 anys, quan ha finalitzat l'ensenyament obligatori, i té una durada de dos anys.
- CITE 4: ensenyament postsecundari no superior (cicles formatius de grau superior...).
- CITE 5: ensenyament superior universitari de primer nivell: diplomatures, enginyeries tècniques, arquitectura tècnica, llicenciatures, enginyeries i arquitectura.
- CITE 6: ensenyament superior universitari de segon nivell, com doctorats.

Distribució de la població, d'edat compresa entre 25 i 64 anys, d'acord amb el nivell de formació màxim assolit

Aquest indicador facilita informació sobre la formació de la població adulta de Catalunya i la compara amb la d'altres països del nostre entorn. Està expressat en percentatge de població adulta d'edat compresa entre 25 i 64 anys que ja ha completat un determinat nivell de formació.

Recordem que el primer nivell de formació considerat (CITE 0/1/2) inclou totes les persones que, com a mínim, han finalitzat l'ensenyament secundari obligatori. El segon nivell de formació (CITE3/4) inclou totes les persones que ja han acabat l'ensenyament secundari postobligatori, i el tercer nivell (CITE 5/6) inclou tota la població que té estudis universitaris.

Gràfic 1 ■ Distribució de la població d'edat compresa entre 25 i 64 anys segons el nivell de formació màxim assolit (2004)

Fonts: Institut d'Estadística de Catalunya, dades de l'EPA (2004) / *Regards sur l'éducation de l'OCDE 2006* (any de referència: 2004)

Com podem veure, el nivell de formació de la població adulta de Catalunya continua presentant, encara, diferències importants respecte dels nivells de formació de la població adulta d'altres països del nostre entorn. Tot i amb això, si observem amb més detall la variació que ha experimentat aquesta formació i la distribuïm per trams d'edat, s'observa una millora important i que la població jove de Catalunya ja presenta uns nivells de formació més semblants als dels joves de països del nostre entorn (**gràfics núm. 3 i 4**).

Els nivells de formació de la població adulta dels països de la zona euro presenten encara diferències notables entre ells, tal com es pot comprovar en la **taula núm. 1**. Cal indicar, però, que els programes d'ensenyament existents a cada país són difícils de classificar i encara més difícils de comparar i que, a més, els continguts corresponents a un determinat nivell de la classificació CITE varien d'un país a un altre.

Taula 1 ■ Percentatge de població que té entre 25 i 64 anys dels països de l'euro segons el nivell de formació màxim assolit (2004)

	CITE 0/1/2	CITE 3/4	CITE 5/6
Alemanya	16%	58%	26%
Àustria	20%	62%	18%
Bèlgica	37%	33%	30%
Catalunya	56%	19%	25%
Espanya	56%	18%	26%
Finlàndia	23%	43%	34%
França	35%	42%	24%
Grècia	42%	47%	20%
Irlanda	37%	34%	27%
Itàlia	51%	37%	11%
Luxemburg	22%	54%	22%
Països Baixos	29%	42%	28%
Portugal	75%	13%	13%
Mitjana zona euro	36%	40%	23%

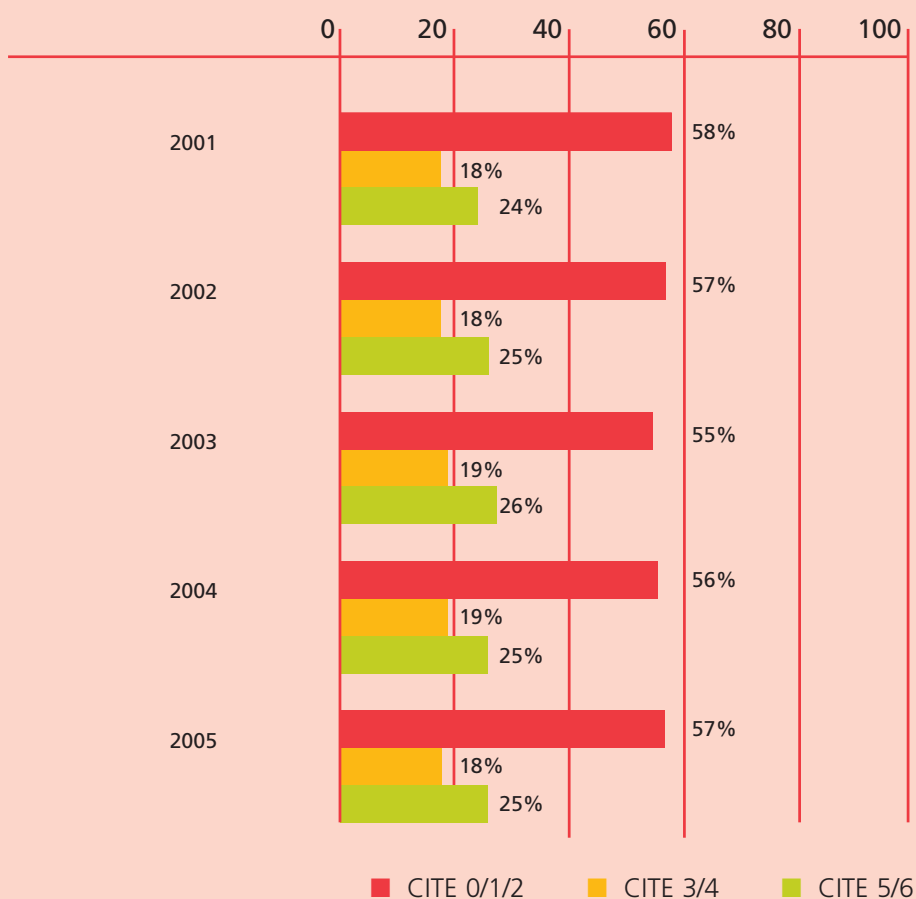
Fonts: Institut d'Estadística de Catalunya (2004) / *Regards sur l'éducation de l'OCDE 2006*
(any de referència: 2004)

Cal notar que en aquestes dades de l'any 2004, Portugal, Catalunya, Espanya i Itàlia, amb valors superiors al 50%, eren encara els països que tenien els percentatges més elevats de població adulta amb un nivell màxim de formació que no superava la secundària obligatòria.

Catalunya, juntament amb Espanya, Portugal i Itàlia, era el 2004 un dels països amb més població adulta amb un nivell baix de formació

L'evolució de l'indicador de la distribució de la població adulta segons el nivell de formació màxim assolit ens permet conèixer com ha variat el nivell de formació de la població de Catalunya en els darrers anys, com ho mostra el **gràfic núm. 2**.

Gràfic 2 ■ Evolució a Catalunya del percentatge de la població d'edat compresa entre 25 i 64 anys, d'acord amb el nivell de formació màxim assolit

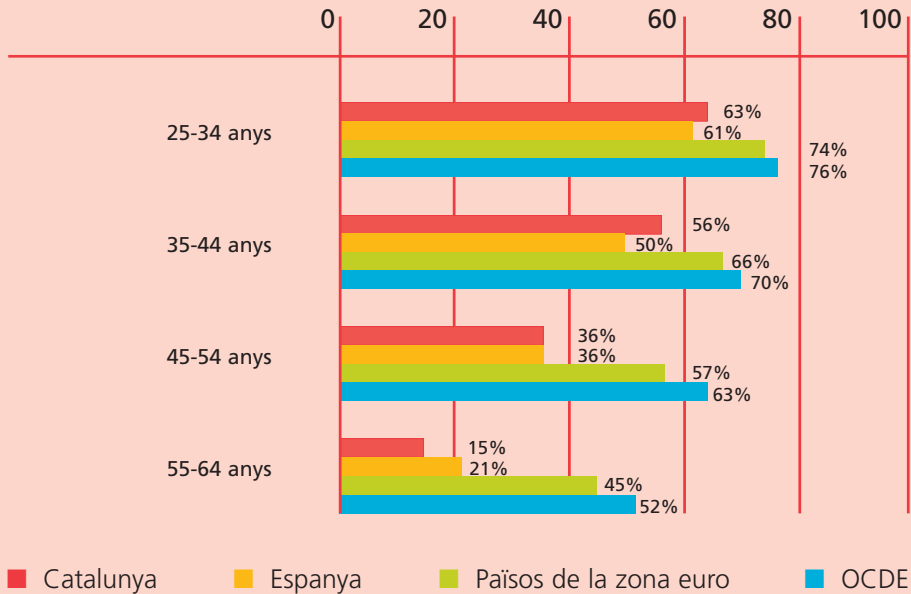
Font: Institut d'Estadística de Catalunya, a partir de dades de l'EPA (anys diversos)

L'indicador de la distribució de la població d'edat compresa entre 25 i 64 anys, d'acord amb el nivell de formació màxim assolit, es pot dividir per trams d'edat.

Aquest indicador mostra la composició, en percentatges i per segments d'edat, de més del 40% de la població adulta catalana que era la que l'any 2004 tenia, com a mínim, estudis de secundària i la compara amb les dades corresponents del mateix any publicades als *Indicadors* de l'OCDE.

Tal com es pot observar, en els trams de població més jove, els percentatges de població amb un determinat nivell de formació són més elevats en tots els països de l'OCDE.

Gràfic 3 ■ Distribució de la població, d'edat compresa entre 25 i 64 anys, que ha acabat, almenys, l'ensenyament secundari obligatori per trams d'edat (2004)

Fonts: Institut d'Estadística de Catalunya, dades de l'EPA (2004) / *Regards sur l'éducation de l'OCDE 2006* (any de referència: 2004)

L'evolució a Catalunya en els nivells de formació de la població presenta petites variacions entre els anys 2001 i 2005

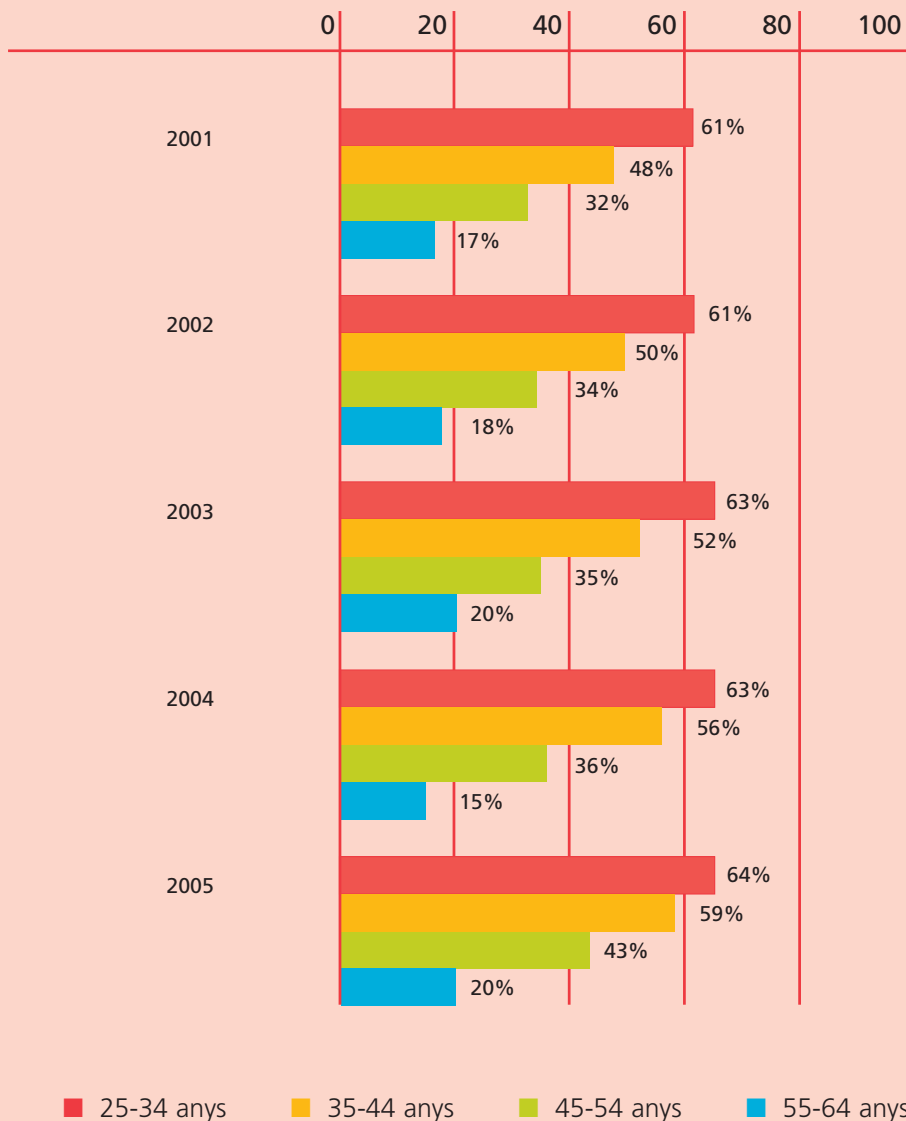
L'evolució d'aquest indicador, des de l'any 2001 fins al 2005, facilita informació complementària i clarificadora. S'observa una millora en aquests darrers anys, tot i que l'increment produït no és uniforme. Per exemple, en els grups de persones d'edats compreses entre 35 i 44 anys i entre 45 i 54 anys hi ha hagut una variació força important en els darrers quatre anys.

Les dades de 2005 indiquen que el problema del baix nivell de formació general està en procés de lenta solució, de manera especial en els trams de població més jove, atès que mentre només un 20% del segment de població d'edat compresa entre 55 i 64 anys ha assolit, com a mínim, una titulació de secundària, aquest percentatge s'eleva al 64% en el segment de població d'edat compresa entre 25 i 34 anys, xifra que representa una diferència de 10 punts percentuals respecte de la mitjana dels països de l'euro. L'evolució positiva d'aquesta dada any rere any, així com l'increment percentual de més del 10% que han experimentat en els darrers cinc anys les poblacions d'edat compreses entre 45 i 54 anys i entre 35 i 44 anys que han acabat almenys l'ensenyament secundari són informacions que cal tenir presents (**gràfic núm. 4**).

A Catalunya, l'any 2005 el 64% de la població jove d'edat compresa entre 25 i 34 anys tenia, com a mínim, estudis de nivell secundari

L'indicador del percentatge de població amb nivell d'estudis igual o superior als secundaris, aplicat als països de l'euro, mostra que el tram d'edat dels més joves (25-34 anys) és el que presenta menys diferències entre els diversos països, tot i que el 40% de Portugal és ben lluny del 89% de Finlàndia (**taula núm. 2**).

Gràfic 4 ■ Evolució a Catalunya del percentatge de la població d'edat compresa entre 25 i 64 anys, que ha acabat, almenys, l'ensenyament secundari obligatori per trams d'edat

Font: Institut d'Estadística de Catalunya, a partir de dades de l'EPA (anys diversos)

Taula 2 ■ Percentatges de població d'edat compresa entre 25 i 64 anys amb estudis igual o superior als secundaris obligatoris en els països de l'euro per trams d'edat (2004)

	25-34 anys	35-44 anys	45-54 anys	55-64 anys
Alemanya	85%	86%	84%	79%
Àustria	87%	84%	78%	69%
Bèlgica	80%	69%	57%	45%
Catalunya	63%	56%	36%	15%
Espanya	61%	50%	36%	21%
Finlàndia	89%	86%	76%	59%
França	80%	70%	58%	49%
Grècia	73%	64%	50%	31%
Irlanda	79%	68%	54%	39%
Itàlia	64%	52%	4%	28%
Luxemburg	74%	64%	58%	51%
Països Baixos	80%	74%	68%	59%
Portugal	40%	26%	18%	12%
Mitjana zona euro	74%	66%	57%	45%

Fonts: Institut d'Estadística de Catalunya (2004) / *Regards sur l'éducation* de l'OCDE 2006 (any de referència: 2004)

Caldria valorar d'una manera positiva la gran diferència entre les dades de la primera columna de Catalunya (63%), relativa a la població més jove, i les de l'última (15%), que correspon a la població d'edat compresa entre 55 i 64 anys. El progrés general i la tendència anivelladora entre tots aquests països de la zona euro són prou clars, i només Portugal presenta encara diferències significatives.

3. INDICADOR D'ESCOLARITZACIÓ

Els indicadors d'escolarització ens faciliten informació relativa als nivells d'escolarització de l'ensenyament reglat públic i privat de Catalunya. En aquest sentit, la incorporació d'alumnat estranger a Catalunya en els darrers anys és un fenomen que cal tenir en compte a l'hora d'interpretar els resultats de qualsevol avaluació del sistema educatiu.

La població escolaritzada a Catalunya d'entre 5 i 29 anys ha augmentat considerablement en els darrers anys

Escolarització a l'ensenyament reglat

Les dades relatives a les taxes d'escolarització dels diferents nivells educatius ens proporcionen una idea clara de l'estructura del sistema educatiu i de les possibilitats que la població té de rebre una formació adequada. Un indicador d'escolarització és la taxa d'idoneïtat de l'alumnat, això és, el percentatge d'alumnat d'una determinada edat que està matriculat en el curs que teòricament correspon a l'edat que té. Com és lògic, la taxa d'idoneïtat disminueix a mesura que augmenta el nivell educatiu. La **taula núm. 3** mostra la taxa d'idoneïtat a l'educació secundària obligatòria en els dos darrers cursos de què tenim dades.

Taula 3 ■ Taxa d'idoneïtat a l'educació secundària obligatòria

	Curs 2003-2004		Curs 2004-2005	
	Centres públics	Centres concertats	Centres públics	Centres concertats
Primer	87%	90%	77%	86%
Segon	81%	87%	71%	83%
Tercer	78%	85%	65%	80%
Quart	69%	81%	66%	81%

Font: Departament d'Educació. Estadística de l'Educació

El valor més o menys alt de la taxa d'idoneïtat està molt relacionat amb el nombre d'alumnes que per una o altra raó han repetit curs i, per tant, conèixer el seu valor ens proporciona informació que pot ser interessant. Aquestes dades poden explicar-se, entre d'altres raons, per l'aprovació de la LOCE el desembre de 2002 i pel desplegament posterior de la llei.

Escolarització de l'alumnat estranger a Catalunya

En el curs 2005-2006 hi havia a Catalunya 1.006.619 alumnes escolaritzats en l'ensenyament no universitari, 106.851 dels quals eren alumnes estrangers. L'alumnat estranger representa, doncs, un 10,6% del total.

En el curs
2005-2006 l'alumnat
estranger escolaritzat a
Catalunya representava
un 10,6%

Convé assenyalar que totes les interpretacions sobre les dades d'escolarització d'alumnat estranger s'han de fer amb molta prudència i no es poden fer només a partir de les dades estadístiques que, entre altres coses, no diferencien ni les característiques pròpies de l'alumnat ni la seva diversitat. Així, no es poden esperar els mateixos resultats d'un alumne/a estranger/a acabat d'arribar al nostre país i amb evidents dificultats idiomàtiques que d'un alumne/a estranger/a que ja fa més de cinc anys que està escolaritzat a Catalunya.

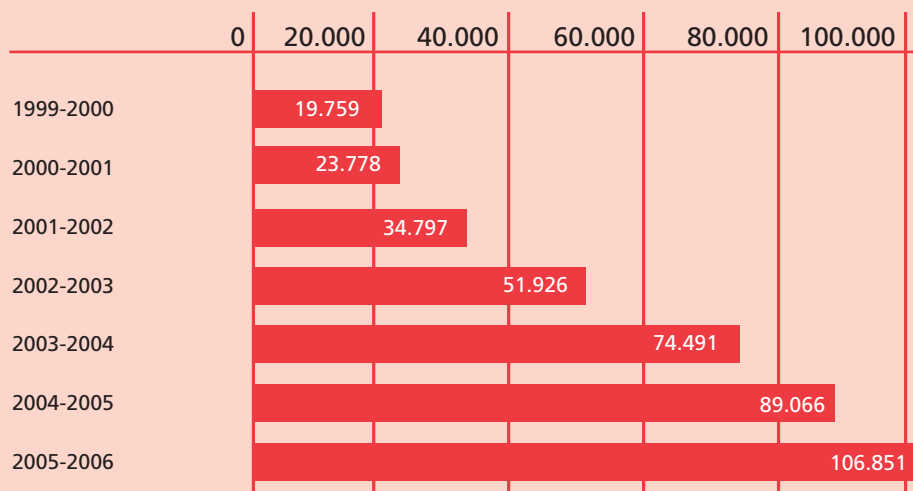
La variació que ha experimentat l'alumnat estranger a Catalunya en els darrers anys queda palesa en el **gràfic núm. 5**.

En els darrers sis
anys el percentatge
d'alumnat estranger
a Catalunya s'ha
multiplicat per cinc

Entre el curs 1999-2000 i el 2005-2006 hi ha una diferència d'alumnes estrangers de 87.092, xifra que en termes percentuals correspon a un augment del 440,8% entre els dos cursos de referència.

El **gràfic núm. 6** mostra l'evolució percentual de l'alumnat estranger en el conjunt de l'alumnat de Catalunya. S'observa que des del curs 1999-2000 fins al curs 2005-2006 el percentatge d'alumnat estranger a Catalunya s'ha multiplicat per cinc.

El **gràfic núm. 7** mostra l'evolució de la distribució de l'alumnat estranger en funció de la titularitat del centre. Tal com es pot observar, la distribució és poc homogènia, ja que contrasta la diferència entre el 85% de l'alumnat estranger matriculat en centres públics i el 15% dels centres concertats.

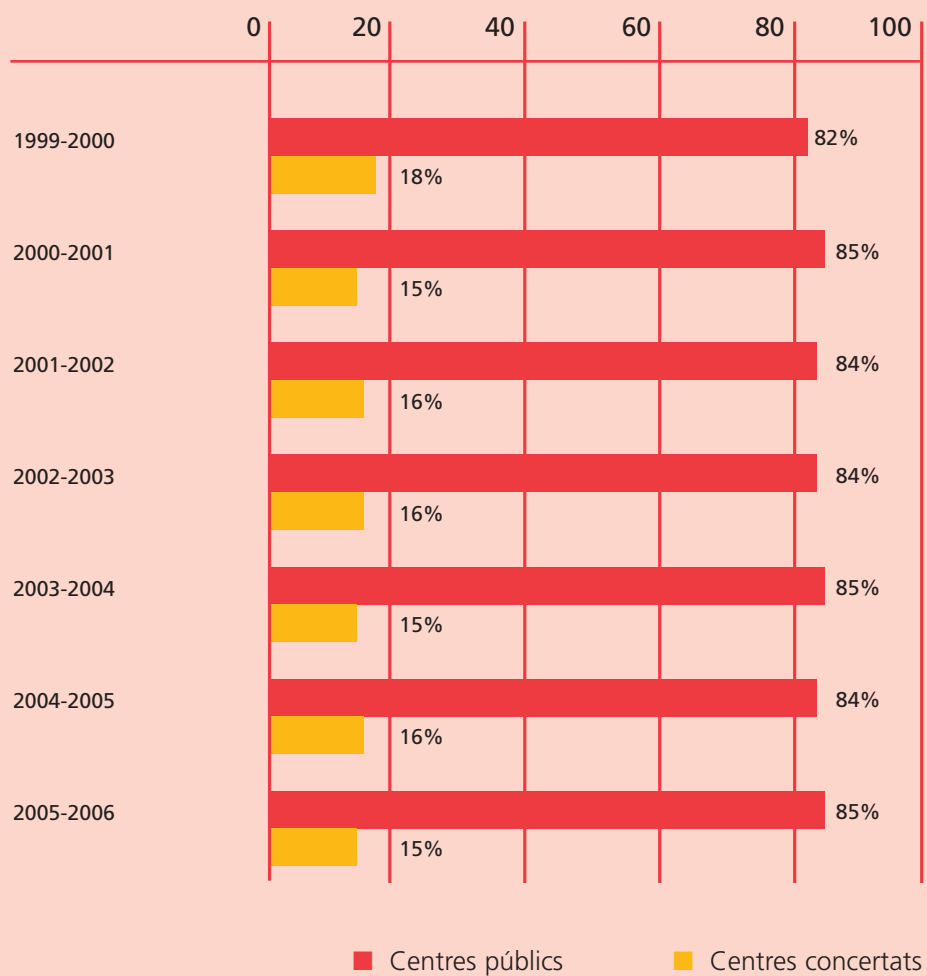
Gràfic 5 ■ Evolució de l'alumnat estranger a Catalunya

Font: Departament d'Educació. Direcció de Serveis.

Gràfic 6 ■ Percentatge de creixement de l'alumnat estranger a Catalunya sobre el total de la població escolaritzada

Font: Departament d'Educació. Direcció de Serveis.

Gràfic 7 ■ Evolució de l'alumnat estranger a Catalunya en funció de la titularitat del centre

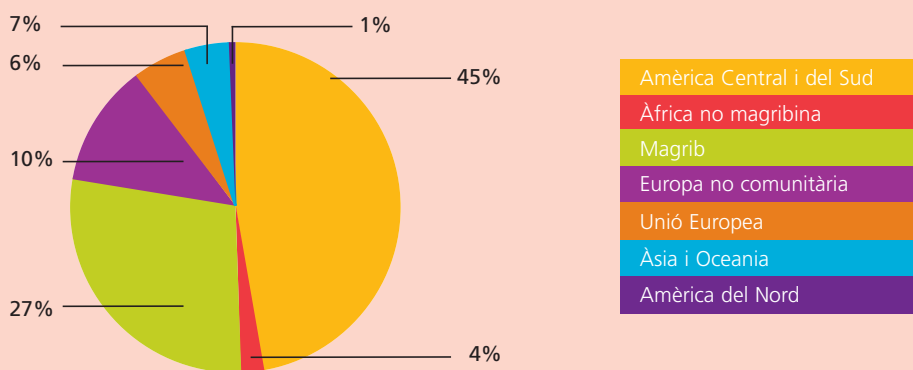
Font: Departament d'Educació. Direcció de Serveis

La **taula núm. 4** i el **gràfic núm. 8** mostren les dades detallades de l'escolarització del curs 2005-2006.

Taula 4 ■ Dades d'escolarització del curs 2005-2006

	Centres públics	Centres concertats	TOTAL
Alumnat estranger	90.944	15.907	106.851
Alumnat no estranger	538.259	361.509	899.768
TOTAL d'alumnat	629.203	377.416	1.006.619

Font: Departament d'Educació. Direcció de Serveis

Gràfic 8 ■ Procedència de l'alumnat estranger (curs 2005-2006)

Font: Departament d'Educació. Direcció de Serveis

La **taula núm. 5** permet veure l'evolució de l'escolarització de l'alumnat estranger segons l'etapa educativa.

A Catalunya, la distribució territorial de l'alumnat estranger no és uniforme, ja que a algunes comarques els arriba un flux superior al d'altres. Així, en el curs 2005-2006, les deu comarques amb més escolarització van rebre 79.831 alumnes estrangers, els quals representaven el 75% del total d'alumnat estranger escolaritzat a tot Catalunya (**taula núm. 6**).

La distribució de l'alumnat estranger per comarques no és uniforme

Taula 5 ■ Evolució de l'escolarització de l'alumnat estranger segons l'etapa educativa

	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006
Ed. infantil 2n cicle	2.874	3.599	6.029	9.655	15.088	17.172	18.636
Ed. primària	8.336	9.656	14.656	22.653	32.760	40.254	47.037
ESO	6.650	8.199	11.103	15.006	20.267	23.596	31.266
Secundària postobligatòria	1.899	2.324	3.009	4.612	6.376	8.044	9.952
Total	19.759	23.778	34.797	51.926	74.491	89.066	106.851

Font: Departament d'Educació. Direcció de Serveis

Taula 6 ■ Dades d'escolarització de l'alumnat estranger a les deu comarques amb més alumnat estranger escolaritzat durant el curs 2005-2006

	Alumnat centres públics	Alumnat centres concertats	TOTAL Alumnat estranger
Barcelonès	26.563	6.791	33.354
Vallès Occidental	8.757	1.488	10.245
Baix Llobregat	8.449	478	8.927
Maresme	4.253	1.157	5.410
Vallès Oriental	4.265	402	4.667
Gironès	3.154	720	3.874
Tarragonès	3.374	403	3.777
Alt Empordà	3.095	237	3.332
Baix Camp	3.017	315	3.332
Osona	1.954	959	2.913

Font: Departament d'Educació. Direcció de Serveis

4. INDICADORS EUROPEUS DE REFERÈNCIA. EUROPA 2010

Els cinc punts de referència europeus comuns que previsiblement s'han d'assolir a finals de l'any 2010, segons el que es va acordar en el Consell Europeu de Lisboa de l'any 2000 són:

- a) disminuir el percentatge d'alumnat amb un nivell baix en competència lectora a l'escala PISA,
- b) disminuir el percentatge de població entre 18 i 24 anys que abandona els estudis de manera prematura,
- c) augmentar el percentatge de persones amb edats compreses entre 20 i 24 anys que finalitzen amb èxit l'educació secundària postobligatòria,
- d) incrementar el percentatge de persones graduades en matemàtiques, ciències i tecnologia,
- e) augmentar el percentatge de persones adultes, amb edats compreses entre 25 i 64 anys, que participen en cursos de formació.

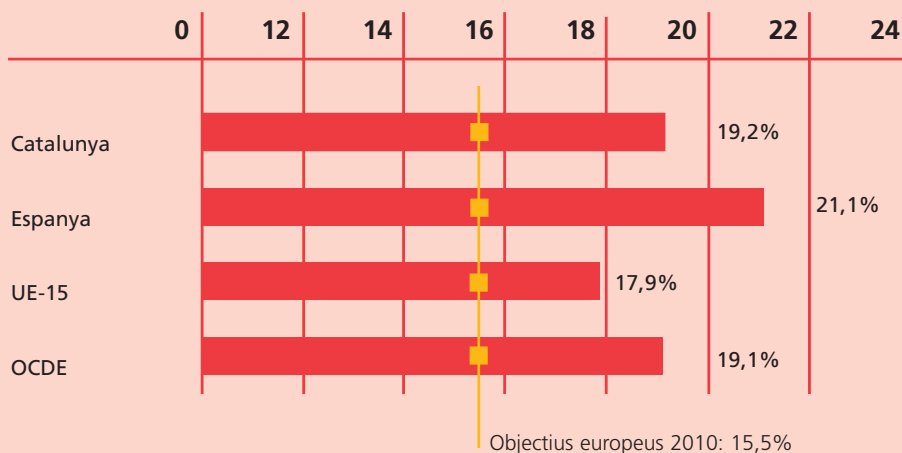
a) Percentatge d'alumnat que té un nivell baix en competència lectora a l'escala PISA

A Lisboa es va marcar com a fita important per a l'any 2010 que hi hagués un 20% menys d'alumnat en els nivells bàsics de comprensió lectora en relació amb els resultats de PISA 2000. Això vol dir que el percentatge d'alumnes de poc nivell (1 i inferior) en competència lectora a l'escala PISA ha de baixar com a mínim fins al 15,5%.

El percentatge d'alumnes amb poc nivell en competència lectora ha de baixar fins al 15,5% el 2010

A Espanya i a Catalunya encara tenim uns percentatges massa elevats d'alumnat amb nivells baixos de comprensió lectora en comparació amb els països del nostre entorn europeu, tal com podem observar segons les dades obtingudes de l'informe PISA de l'any 2003 (**gràfic núm. 9**).

Gràfic 9 ■ Percentatge d'alumnat amb un nivell 1 i inferior en comprensió lectora en PISA 2003

Font: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu de Catalunya. *Informe PISA 2003*

b) Percentatge de població d'edat compresa entre 18 i 24 anys amb educació secundària obligatòria que no continua estudis posteriors

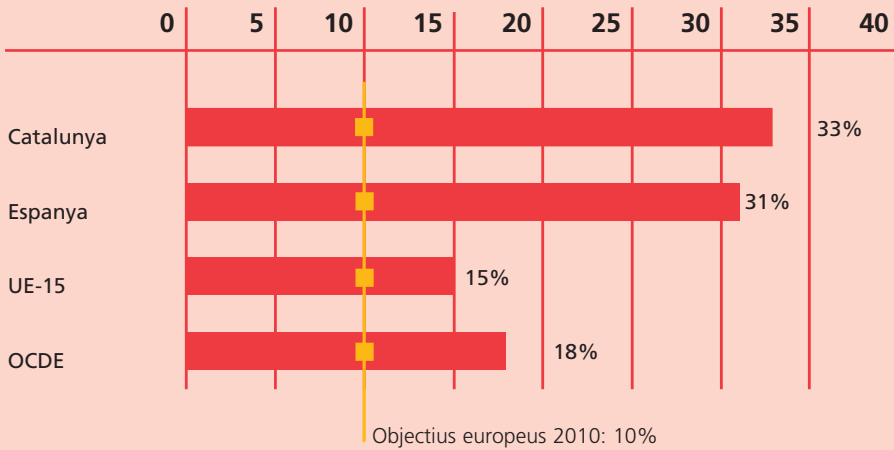
A Lisboa també es va establir com un dels punts clau de referència aconseguir que els joves no abandonin la seva formació de manera prematura. Per això, una de les fites que es van proposar va ser aconseguir que no passi del 10% el percentatge de població de joves europeus d'edat compresa entre 18 i 24 anys amb formació màxima d'ESO que no continua els estudis posteriors.

El percentatge de joves entre 18 i 24 anys amb formació màxima d'ESO no ha de passar del 10% el 2010

Els càlculs per determinar els percentatges corresponents es fan a partir d'una relació on en el numerador hi consta el nombre de joves d'edats compreses entre 18 i 24 anys amb educació secundària acabada i que no prossegueix estudis posteriors i, en el denominador, la població total d'edats compreses entre 18 i 24 anys que hi ha al país.

Les dades mostren que el 2005 més del 32% dels joves abandona la seva formació de manera prematura a Catalunya. Les dades d'Espanya tampoc no són massa bones (**gràfic núm. 10**).

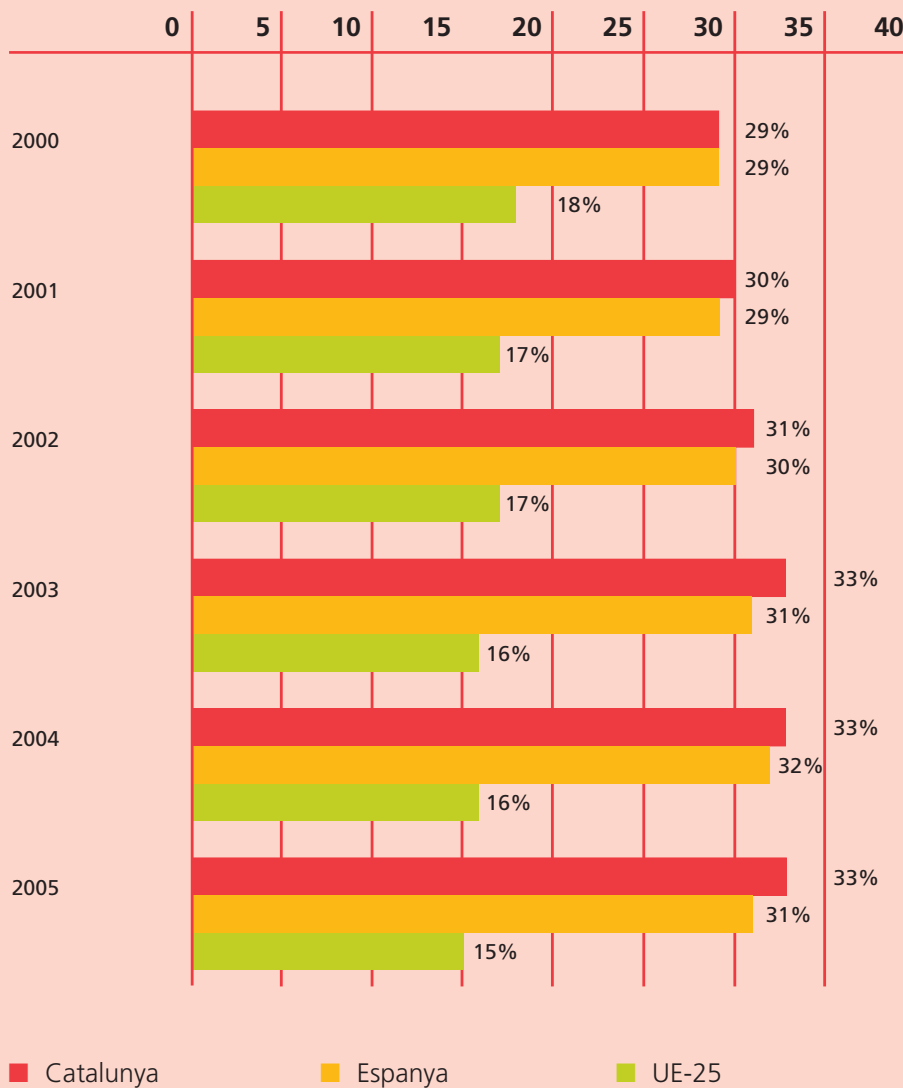
Gràfic 10 ■ Percentatge de població d'edat compresa entre 18 i 24 anys amb estudis d'ESO que no continua estudis posteriors (2005)

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (any de referència: 2005) / Eurostat (any de referència: 2005)

L'evolució d'aquest indicador en els darrers cinc anys mostra que, mentre el percentatge d'alumnat que no continua els seus estudis disminueix lleugerament en la mitjana dels països de l'euro, a Catalunya augmenta de manera sensible (**gràfic núm. 11**).

Gràfic 11 ■ Evolució del percentatge de població d'edat compresa entre 18 i 24 anys amb estudis d'ESO que no continua estudis posteriors

Font: Eurostat (2006) / Institut d'Estadística de Catalunya

Taula 7 ■ Percentatge de població d'edat compresa entre 18 i 24 anys i amb l'educació secundària obligatòria acabada que no continua estudis posteriors (zona euro) (2005)

País	Percentatge de població
Alemanya	14%
Àustria	9%
Bèlgica	13%
Catalunya	33%
Espanya	31%
Finlàndia	9%
França	13%
Grècia	13%
Irlanda	12%
Itàlia	22%
Luxemburg	13%
Països Baixos	14%
Portugal	39%
Mitjana zona euro	18%

Font: Eurostat (any de referència: 2005) / Departament d'Educació. Direcció de Serveis

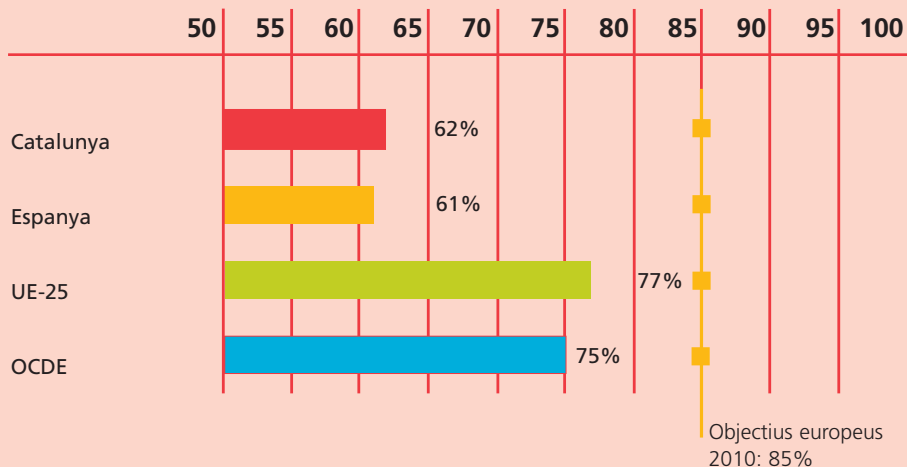
c) Percentatge de persones d'edats compreses entre 20 i 24 anys que han completat amb èxit com a mínim l'educació secundària postobligatòria

Un altre dels punts europeus de referència és que el 85% o més del segment de la població d'edats compreses entre 20 i 24 anys hauria de tenir, com a mínim, una formació superior a l'ESO. En aquests moments, a Catalunya encara estem lluny d'assolir aquest objectiu i, ara per ara, sembla difícil que arribem a aconseguir-lo abans de l'any 2010.

El 85% de la població entre 20 i 24 anys hauria de tenir una formació superior a l'ESO el 2010

L'indicador es calcula considerant en el numerador el nombre de persones d'entre 20 i 24 anys que tenen com a mínim educació secundària postobligatòria i, en el denominador, la població total de Catalunya d'aquest tram d'edat (20-24 anys).

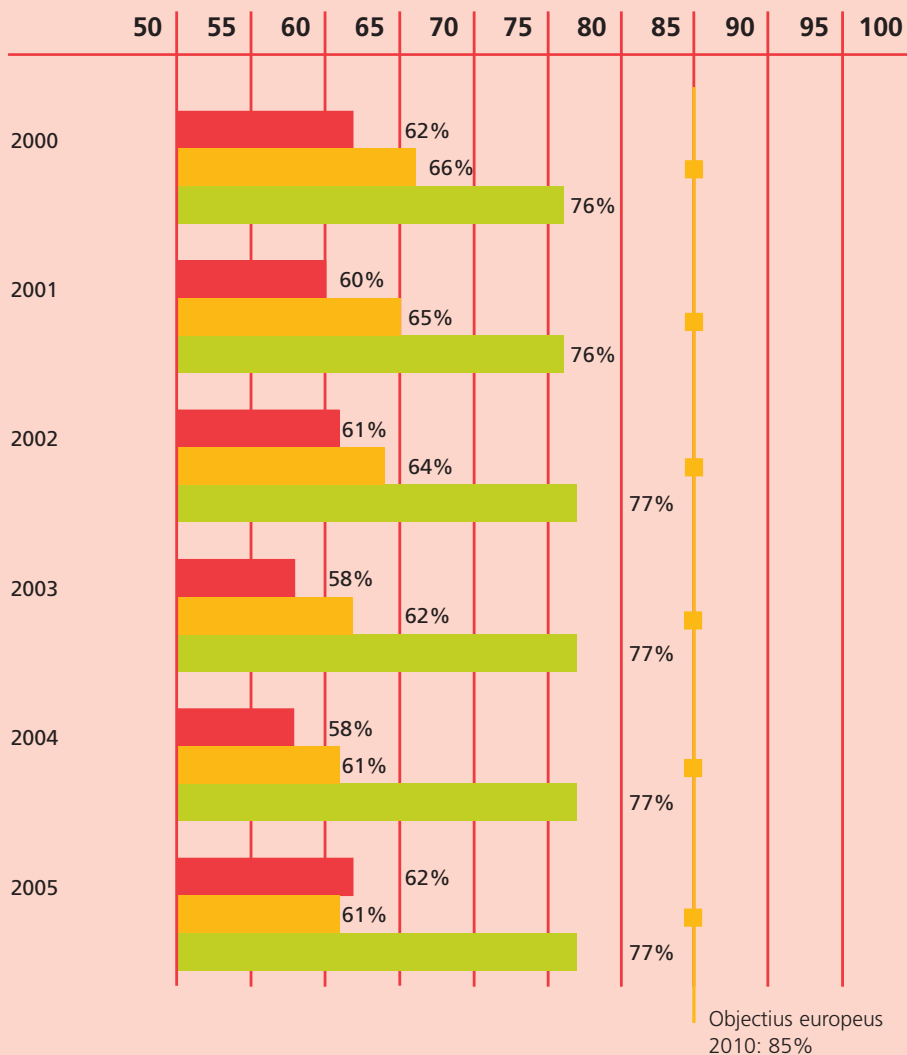
Gràfic 12 ■ Percentatge de persones d'edats compreses entre 20 i 24 anys que han completat amb èxit com a mínim l'educació secundària postobligatòria (2005)

Font: Eurostat (any de referència: 2005)

L'evolució d'aquest indicador ens els darrers cinc anys mostra que si bé la mitjana dels països de la Unió Europea dels vint-i-cinc s'ha mantingut estable, el percentatge a Catalunya i Espanya ha baixat lleugerament (**gràfic núm. 13**).

Gràfic 13 ■ Evolució del percentatge de persones d'edats compreses entre 20 i 24 anys que han completat amb èxit com a mínim l'educació secundària postobligatòria

■ Catalunya

■ Espanya

■ UE-25

Font: Eurostat (any de referència: 2005) / Regards sur l'éducation (diversos anys)

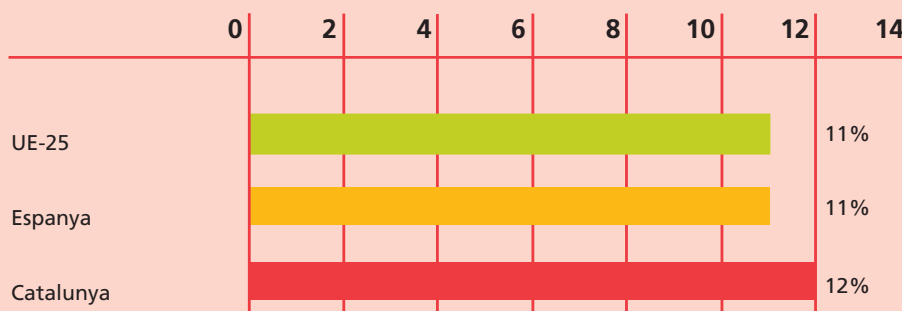
d) Percentatge de persones graduades en matemàtiques, ciències i tecnologia sobre el total de graduats

A Lisboa es va considerar com a fita amb vista al 2010 aconseguir incrementar un 15% respecte de l'any 2000 el nombre d'alumnes graduats en matemàtiques, ciències i tecnologia i disminuir el diferencial respecte als Estats Units i al Japó. Al mateix temps, també caldria reduir d'una manera progressiva el desnivell que hi ha actualment per raons de sexe i augmentar el percentatge de dones graduades en aquests àmbits científics i tecnològics.

L'any 2010
el percentatge de
persones graduades en
matemàtiques, ciències
i tecnologia ha d'haver
augmentat un 15%
respecte al 2000

Els càlculs corresponents es fan a partir d'una relació entre els graduats en ciències, matemàtiques i tecnologia i el total de graduats en un curs determinat.

Gràfic 14 ■ Percentatge de persones graduades en matemàtiques, ciències i tecnologia sobre el total de graduats (2003)

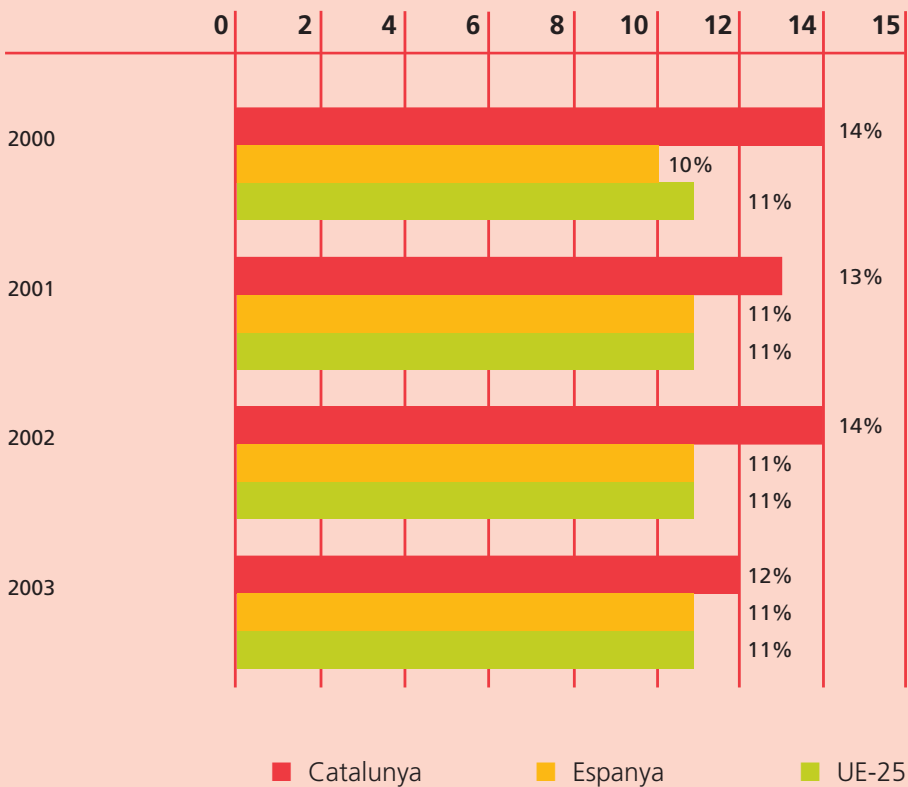

Font: Eurostat (any de referència: 2003) / Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (any de referència: 2003)

L'evolució d'aquest indicador marca una estabilització, amb una petita davallada, sobre valors del 13% a Catalunya i sobre l'11% a Espanya i la Unió Europea (**gràfic núm. 15**).

Cal tenir en compte, però, que per assolir els objectius establerts per al 2010 caldria un increment en el nombre de graduats en aquests estudis, tant a Catalunya com a Espanya com a la Unió Europea.

Gràfic 15 ■ Evolució del percentatge de persones graduades en matemàtiques, ciències i tecnologia sobre el total de graduats

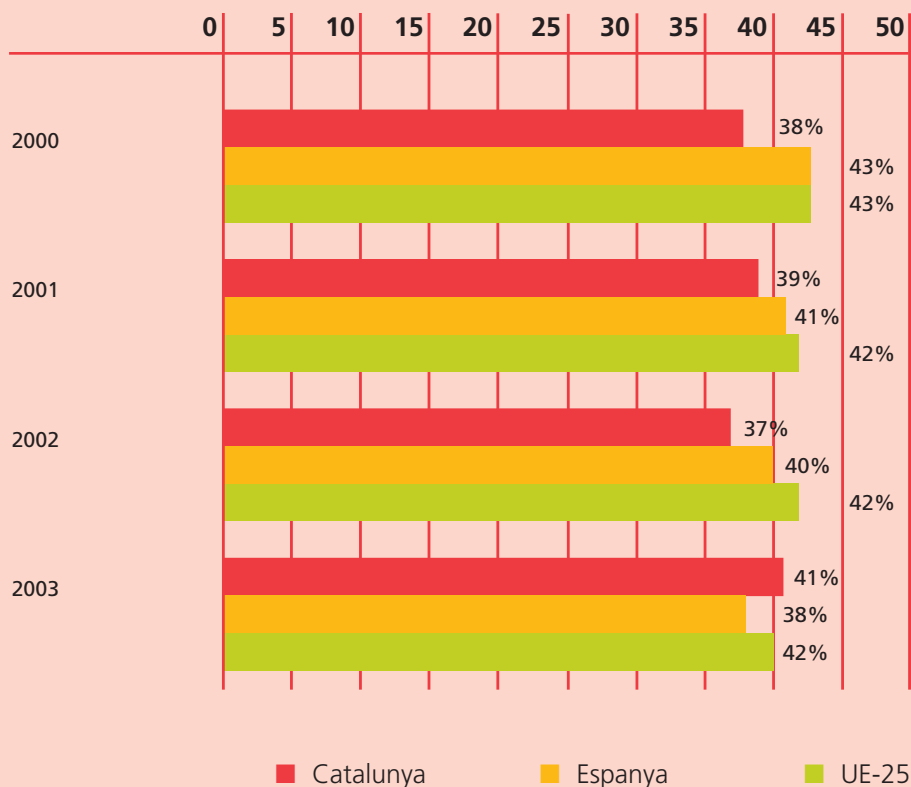

Font: Eurostat / Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (2003)

Un altre dels objectius marcats per al 2010 és la reducció del desequilibri actual entre homes i dones que cursen aquests estudis. El **gràfic núm. 16** mostra l'evolució del percentatge de dones graduades en aquests àmbits, que a Catalunya ha augmentat en els dos darrers anys.

El percentatge de dones graduades en matemàtiques, ciències i tecnologia ha augmentat amb els anys a Catalunya

Gràfic 16 ■ Evolució del percentatge de dones graduades en matemàtiques, ciències i tecnologia sobre el total de graduats

Font: Eurostat / Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (2003)

e) Percentatge de persones adultes que participen en cursos de formació sobre el total de la població de 25 a 64 anys

El 2010 el 12,5% de la població adulta hauria de participar en cursos de formació permanent

A Lisboa es va marcar com a fita aconseguir que un 12,5% de la població adulta participés en cursos de formació permanent.

Els càlculs corresponents es fan a partir d'enquestes on es pregunta a la població objecte d'estudi si ha participat en algun tipus de curs de formació en les darreres quatre setmanes precedents a l'enquesta. Cal observar que tant a Espanya com a altres països de la Unió Europea probablement s'ha modificat la manera de calcular aquest indicador en els darrers anys.

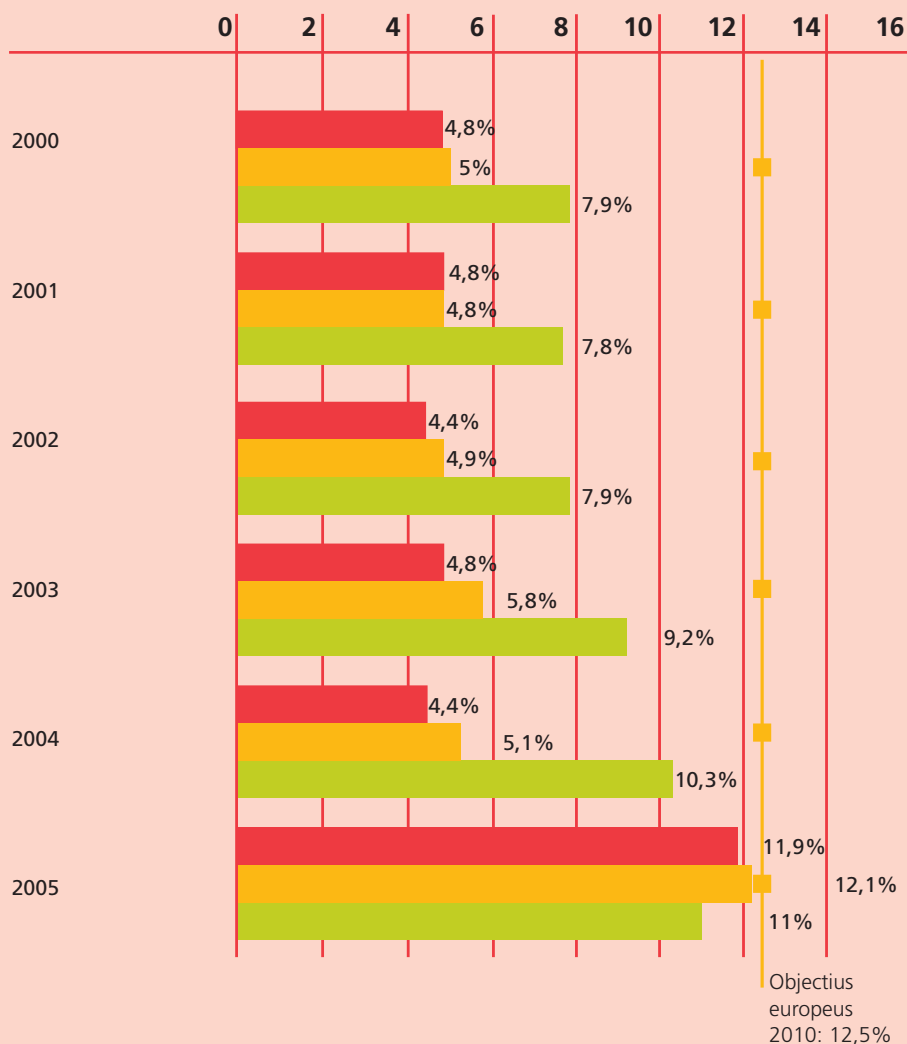
Les dades de Catalunya s'han obtingut a partir de l'enquesta de població activa i cal esmentar que provenen d'una gran diversitat de classes diferents de formació, com poden ser els cursos reglats, els no reglats, els promoguts pels ajuntaments, els que es destinen a les persones a l'atur, etc.

Gràfic 17 ■ Percentatge de persones adultes que participen en cursos de formació sobre el total de la població de 25 a 64 anys (2005)

Font: Eurostat / Institut d'Estadística de Catalunya (any de referència: 2005)

Gràfic 18 ■ Evolució del percentatge de persones adultes que participen en cursos de formació sobre el total de la població de 25 a 64 anys

Font: Eurostat (any de referència: 2005) / Regards sur l'éducation (diversos anys)

L'evolució d'aquest indicador, que a Catalunya ha experimentat un augment de set punts en cinc anys, permet pensar que s'assoliran els objectius marcats a Lisboa per a l'any 2010.

DESPRÉS DE PISA: ELS CANVIS EN L'AVALUACIÓ DEL SISTEMA EDUCATIU A DINAMARCA

Jørgen Balling Rasmussen. *Ministeri d'Educació de Dinamarca*

Utilitzant els resultats de l'estudi PISA com a indicador, sabem que més del 16% de l'alumnat danès finalitza l'ensenyament obligatori amb un nivell deficient de competència en comprensió lectora. Aquesta dada representa més de tres alumnes de mitjana per classe. Tot i que aquest problema també el comparteixen la majoria dels països de l'OCDE, el Govern danès el considera un problema important i una situació que cal millorar.

Conferència pronunciada en el 3r Seminari d'Avaluació Educativa (Barcelona, 6 de novembre de 2006)

Una gran part de l'alumnat danès que no adquireix les habilitats adequades pertany a contextos socioeconòmics baixos

Els resultats de l'estudi PISA també indiquen problemes d'equitat tant pel que fa a oportunitats educatives com pel que fa a resultats acadèmics de l'alumnat. Molts dels alumnes que no adquireixen les habilitats adequades a l'escola pertanyen a contextos socials i econòmics baixos i provenen de llars en les quals l'escola i l'educació no són qüestions prioritàries. Aquest grup inclou molt alumnat de minories ètniques, que anomenem *alumnat bilingüe*. Tot i les nombroses iniciatives dutes a terme per les escoles i les autoritats nacionals i locals per millorar el nivell de competència en comprensió lectora, no s'ha aconseguit solucionar el problema de manera satisfactòria. A més, el problema no queda reduït a la competència en comprensió lectora, sinó que el nivell de competència de l'alumnat danès, especialment pel que fa a ciències de la naturalesa, està molt lluny del nivell esperat.

Aquests problemes són la principal causa de les decisions preses pel Govern i el Parlament danès, que fan referència a les escoles de primària i de secundària obligatòria (la *Folkeskole*), decisions entre les quals destaca el fet d'atorgar molta més rellevància a l'avaluació i al seguiment de l'avaluació, la qual cosa comporta la creació d'una cultura de l'avaluació. Així, a partir del 2007 s'estableix que l'examen del final de la secundària obligatòria és prescriptiu per a tot l'alumnat i el Ministeri d'Educació danès introdueix deu proves a escala nacional per utilitzar en diferents nivells –fetes per ordinador; el grau de dificultat de cada pregunta depèn de la resposta de l'alumnat a la pregunta anterior– i per a diverses àrees amb instruccions per al professorat i una “caixa d'eines” amb material per confeccionar quaderns de seguiment, portafolis i altres instruments d'avaluació elaborats pel professorat.

Aquestes decisions sobre política educativa són objecte de debat i qüestionen si l'estudi PISA és adequat i vàlid. Sorgeixen preguntes com ara: un estudi internacional com PISA ens pot proporcionar informació fiable i rellevant per a les escoles daneses? Comparar resultats i variables entre països, és rellevant? És viable una avaluació que no fa referència directa al contingut curricular i que està centrada en l'aprenentatge significatiu per a la vida? El material emprat en l'estudi PISA és prou bo per donar resultats vàlids? Té poder de predicció? Aquest article se centra en els resultats de PISA a Dinamarca i en la manera com s'ha fet un seguiment posterior d'aquests resultats mitjançant altres estudis i anàlisis. També intenta aclarir algunes respostes a aquestes preguntes i, finalment, presenta algunes de les principals mesures polítiques preses, en part, arran dels resultats danesos en l'estudi PISA.

El sistema educatiu danès

A Dinamarca l'educació és obligatòria des del primer curs fins al novè –dels set als quinze anys. Tenim una escola pública municipal –la *Folkeskole*–, que és una escola comprensiva en el sentit que inclou la primària i la secundària obligatòria i hi ha molt poques possibilitats de triar itineraris. El 88% de l'alumnat d'aquestes edats assisteix a escoles públiques, l'11% assisteix a escoles privades i l'1% rep l'ensenyament a casa. A part dels cursos primer a novè, que són obligatoris, la *Folkeskole* inclou també un curs de preescolar voluntari i un desè curs opcional. Aproximadament el 98% de l'alumnat assisteix a preescolar i el 60% al desè curs.

Després dels cursos novè i desè tenim diversos “programes educatius per a joves”, que van dels 16 als 19 anys o dels 17 als 20 o 21. Tenim programes d'educació secundària postobligatòria i programes de formació professional.

L'alumnat de 15 o 16 anys que forma part de la mostra de l'estudi PISA pertany principalment al novè curs i, per tant, està finalitzant l'educació obligatòria.

La *Folkeskole* és una escola descentralitzada que depèn del municipi. El Ministeri d'Educació estableix els objectius per a cada matèria, i els municipis i les escoles decideixen com assolir aquests objectius. Dinamarca no ha tingut mai un currículum nacional per a l'educació primària i per a la secundària obligatòria. El Ministeri d'Educació publica directrius curriculars per a cada matèria, però són recomanacions i prou. Tradicionalment sempre s'ha pensat que

A Dinamarca,
l'ensenyament
obligatori depèn
del municipi.
No hi ha currículums
nacionals

l'absència d'un currículum nacional millorava l'escola, l'ensenyament i l'aprenentatge, perquè el professorat qualificat és el responsable dels seus propis currículums i plans d'estudi. La legislació nacional aposta per un sistema educatiu que dona responsabilitats als municipis, a les escoles i al professorat.

Les escoles poden dissenyar el propi currículum mentre aquest estigui d'acord amb els objectius i àrees de competència que marca el Ministeri. Tanmateix, gairebé totes les escoles trien les directrius preparades a nivell central com a currículum vinculant.

Fins a un cert punt ha estat una creença generalitzada que els municipis i les escoles eren capaces d'autogestionar-se i que es podia confiar en la seva capacitat d'assolir els objectius de qualitat i equitat en educació.

Arran d'estudis comparatius internacionals (PISA i altres de la IEA), aquesta creença ha estat qüestionada, especialment després de la publicació dels resultats del PISA 2000 i 2003.

Des de l'any 2003 s'han establert uns objectius biennals obligatoris per a cada matèria

L'any 2003 la normativa que feia referència a la *Folkeskole* es va canviar per posar de relleu l'autoritat dels municipis en la supervisió de les activitats de les escoles. També es va reforçar la base legal perquè el ministre d'Educació pogués supervisar el sistema, establir normes generals referents a mesures per promoure millores en el funcionament de les escoles i requerir al municipi i a la regió (*county council*) qualsevol informació necessària per dur a terme aquestes tasques. A més, des de l'any 2003 s'han establert uns objectius biennals obligatoris per a cada matèria, però tenint en compte que cada professor/a pot dissenyar el seu propi currículum i pla d'estudis durant aquests dos anys.

En el període que va de l'any 2004 al 2006, el debat polític entorn de la necessitat de més canvis es va reforçar de manera important gràcies a les recomanacions fetes arran del seguiment que l'OCDE va fer de l'estudi PISA 2000 a Dinamarca i també als resultats obtinguts en el PISA 2003.

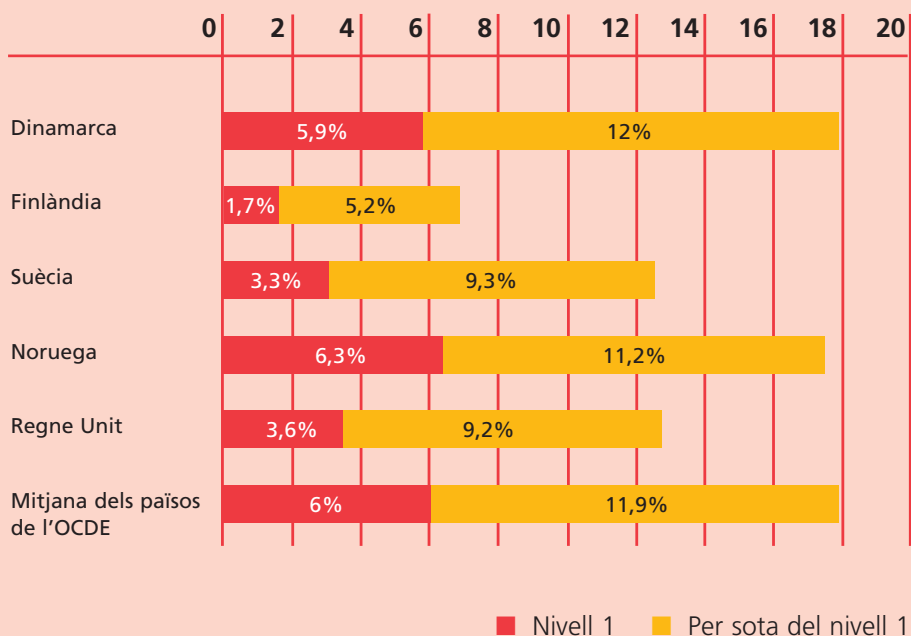
Els resultats PISA a Dinamarca

Els resultats de l'estudi PISA 2000 es van publicar l'any 2001 i mostren que la mitjana de l'alumnat danès pel que fa a comprensió lectora és de 497 punts, un xic per sota de la mitjana de l'OCDE, que és de 500.

El 17,9% de l'alumnat danès se situa en el nivell 1 (o per sota) en comprensió lectora

Les dades PISA també evidencien que el 17,9% de l'alumnat que forma part de la mostra danesa es va situar en el nivell 1 de l'escala o per sota, la qual cosa indica que pot tenir dificultats serioses a l'hora d'utilitzar la comprensió lectora com a eina per avançar i ampliar el seu coneixement i habilitats en altres àrees (PISA distribueix l'alumnat en una escala de sis nivells). El **gràfic núm. 1** mostra les xifres equivalents d'altres països que més endavant van ser usats com a països de referència en l'anàlisi que va dur a terme l'OCDE: el Canadà 9,6% (Alberta 8%); Finlàndia 6,9%; Noruega 17,5; Suècia 12,6, i el Regne Unit 12,8%. Els resultats danesos estan molt a la vora dels de Noruega, però són considerablement més dolents que els dels altres països de referència, la qual cosa indica una manca d'equitat en els resultats.

Gràfic 1 ■ Resultats PISA 2000: Percentatge d'alumnat de nivell 1 o inferior en l'escala de comprensió lectora (sense incloure l'alfabetització funcional)

Puntuació mitjana
de Dinamarca en
comprensió lectora: PISA
2000, 497 (posició 16).
PISA 2003: 492
(posició 16)

Tres anys més tard, els resultats de l'estudi PISA 2003 mostren una mitjana per a l'alumnat danès gairebé igual a l'anterior en comprensió lectora: 492 punts. El **gràfic núm. 2** mostra la classificació dels països de l'OCDE segons la seva mitjana en comprensió lectora.

Els resultats danesos en ciències de la naturalesa de PISA 2000 i de PISA 2003 van ser fins i tot menys satisfactoris que els de comprensió lectora. La mitjana de l'alumnat danès de PISA 2000 va ser de 481 punts, i la de PISA 2003, de 475 punts (**gràfic núm. 3**), puntuacions que estaven per sota de la mitjana dels països de l'OCDE.

El rendiment en competència matemàtica es pot veure en el **gràfic núm. 4**. Amb una mitjana de 514 punts en el PISA 2003 (la mateixa que en el PISA 2000), l'alumnat danès va obtenir uns resultats en matemàtiques més bons que en comprensió lectora i en ciències de la naturalesa i per damunt de la mitjana de l'OCDE.

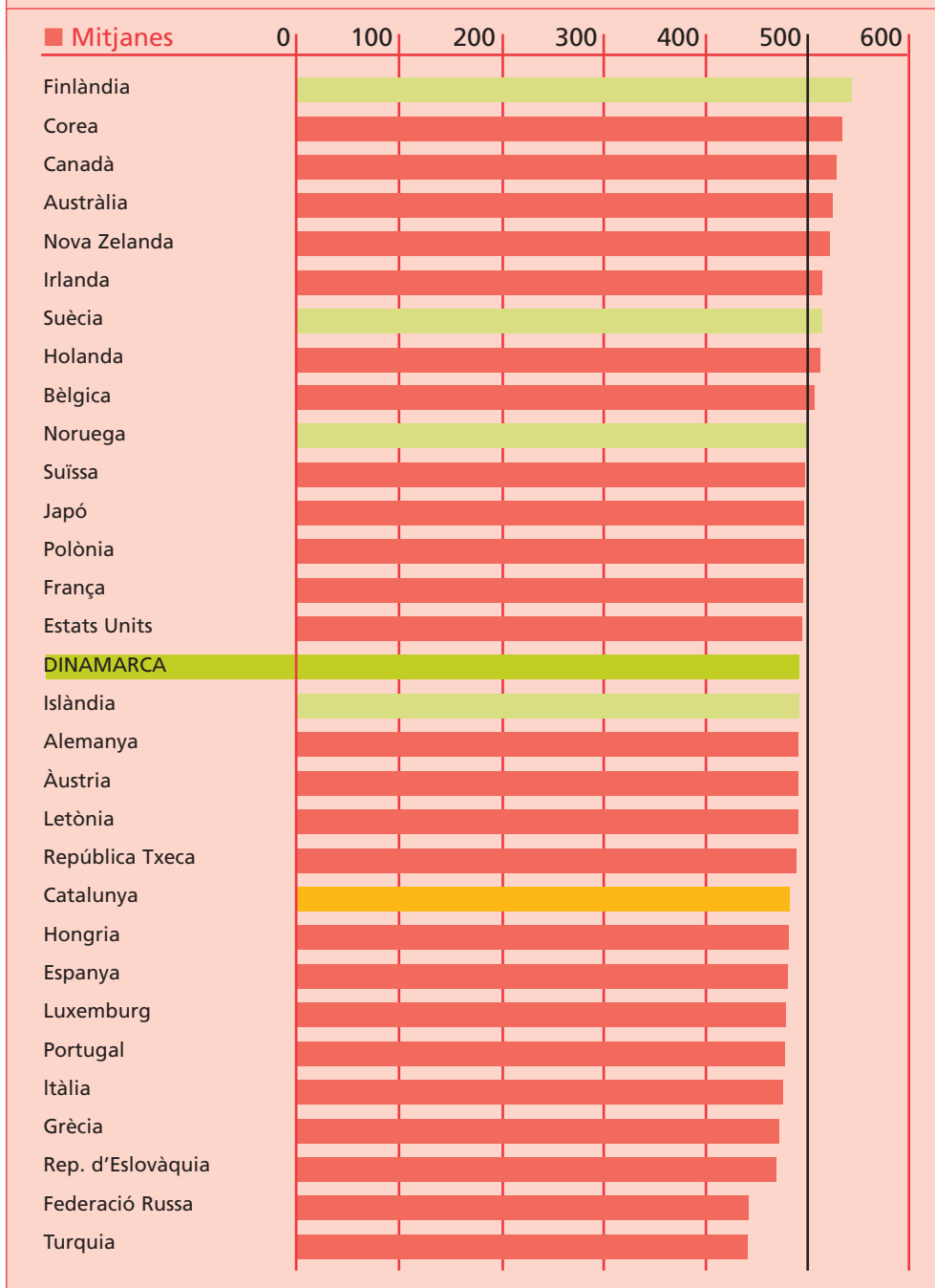
Finalment, en el **gràfic núm. 5** es pot veure la mitjana que obté l'alumnat danès en resolució de problemes en l'avaluació PISA 2003 comparada amb la resta de països. L'alumnat danès va obtenir una mitjana de 516 punts, amb un nivell de rendiment equivalent al de matemàtiques.

Els resultats de
Dinamarca en resolució
de problemes en PISA
2003 són de 516 punts
(posició 14)

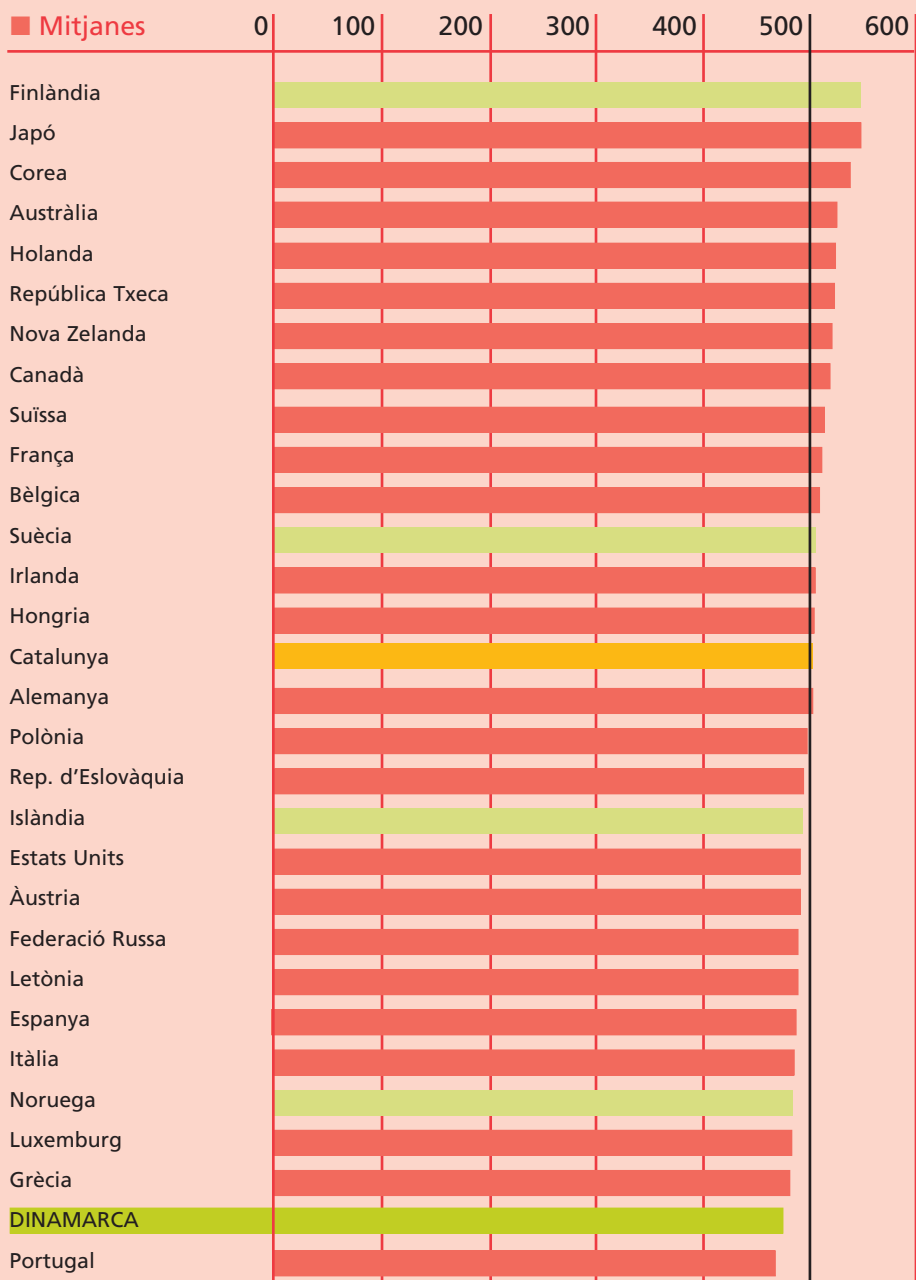
Resumint, si prenem com a base les mitjanes de l'estudi PISA podem dir que l'alumnat danès està situat dins de la mitjana de l'OCDE en comprensió lectora, per damunt de la mitjana en matemàtiques, per sota en ciències de la naturalesa i per damunt en la resolució de problemes.

L'estudi PISA proporciona, naturalment, molta més informació que les mitjanes de rendiment i, des del punt de vista danès, criden l'atenció els resultats del **gràfic núm. 6**, que mostren l'índex de motivació instrumental en matemàtiques utilitzant dades de PISA 2003. Aquest gràfic evidencia que l'alumnat danès, comparat amb l'alumnat d'altres països de l'OCDE, troba que aprendre matemàtiques és significatiu i, segons el que diu als qüestionaris, està convençut que farà servir les matemàtiques en la seva educació posterior.

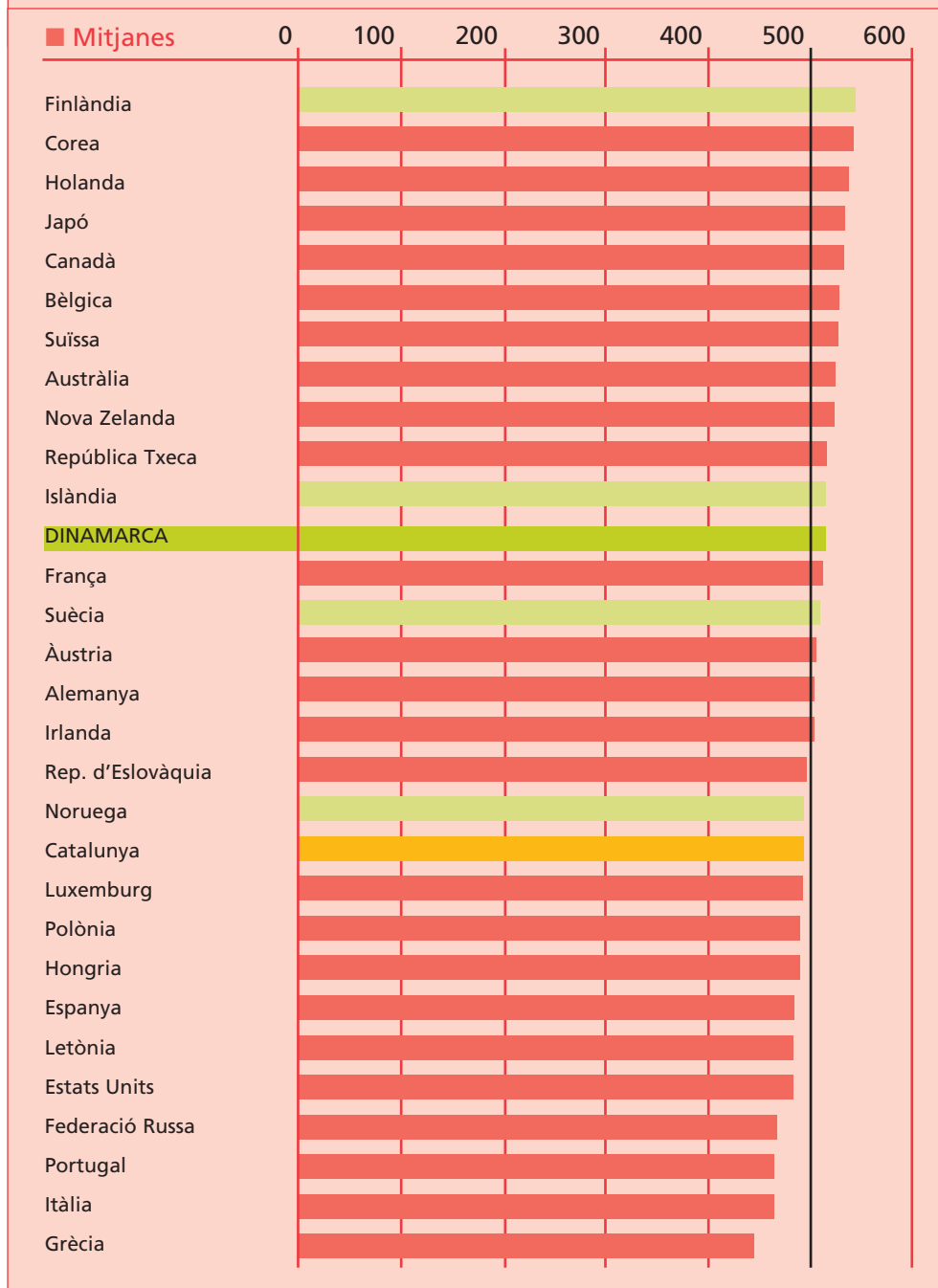
Gràfic 2 ■ PISA 2003: Escala de comprensió lectora.
Mitjana dels països de l'OCDE

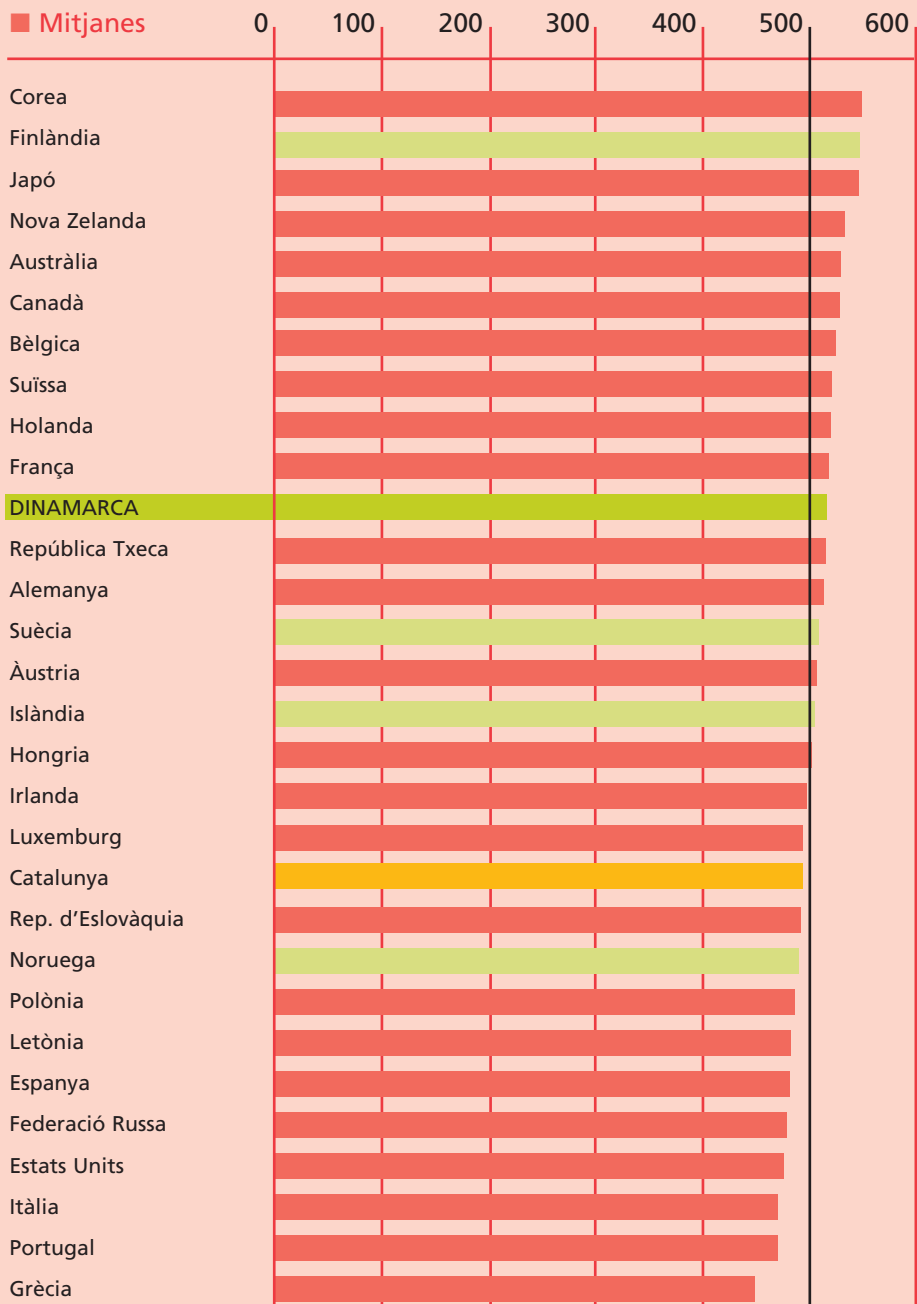
Gràfic 3 ■ PISA 2003: Ciències de la naturalesa.
Mitjana dels països de l'OCDE

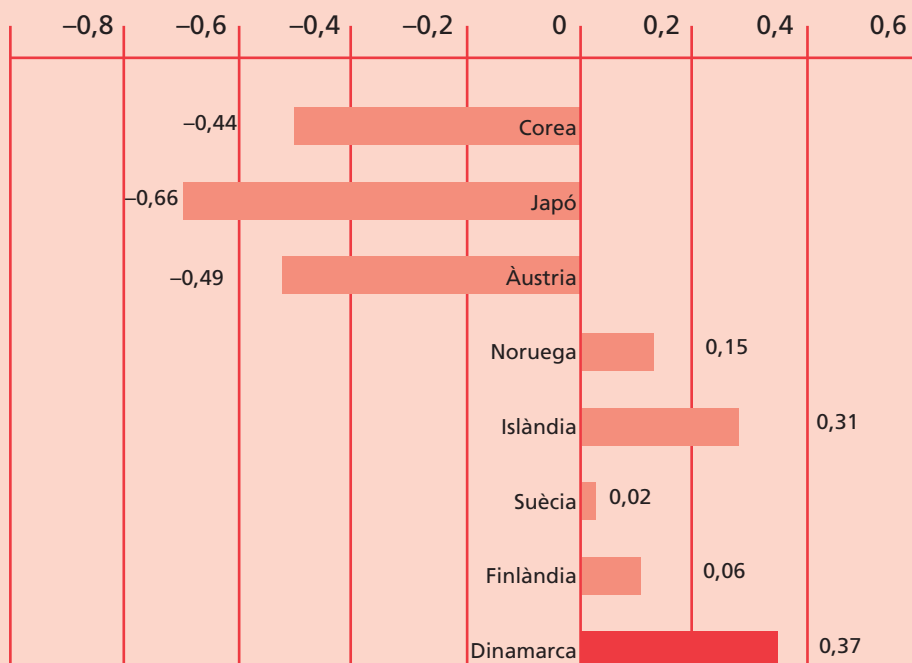
Gràfic 4 ■ PISA 2003: Matemàtiques. Mitjana dels països de l'OCDE

Gràfic 5 ■ PISA 2003: Resolució de problemes.
Mitjana dels països de l'OCDE

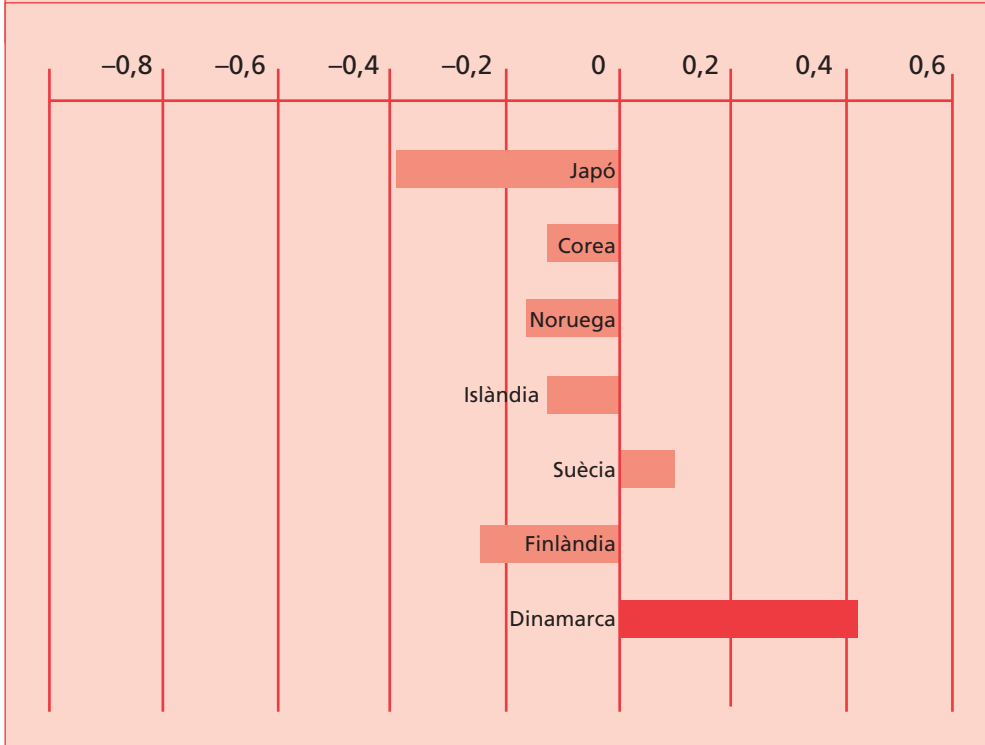
Gràfic 6 ■ PISA 2003: Índex de motivació instrumental en matemàtiques

El **gràfic núm. 7** mostra l'índex d'interès i gust per les matemàtiques per part de l'alumnat. Aquests resultats també són remarcables perquè l'alumnat danès mostra una actitud molt positiva comparada amb altres països de l'OCDE, especialment el Japó.

L'alumnat danès considera que aprendre matemàtiques és significatiu i presenta una actitud positiva envers aquesta matèria

Gràfic 7 ■ PISA 2003: Índex d'interès i gust per les matemàtiques

Les primeres reaccions arran dels resultats PISA

És interessant veure les diferents reaccions arran dels resultats de l'estudi PISA. Una primera reacció en molts països –especialment si no agraden els resultats, i bàsicament per part del professorat i dels sindicats de professorat– és l'escepticisme. Els resultats, són fiables? Fins a quin punt l'estudi PISA és rellevant? PISA ens dona tota la informació o només una part? I aquesta part, és la més important? Nosaltres –el professorat– coneixem la nostra escola, i sabem que és una bona escola; per tant, no ens vingueu amb unes xifres que ens expliquen una altra història. Què cal fer i en què cal creure?

El Govern danès, liberal-conservador en minoria, va considerar que els resultats de l'estudi PISA eren molt poc satisfactoris, especialment atesa la prioritat que aquest Govern atorga a les escoles i a l'educació i pels recursos de què disposen les escoles. Una reacció típica podria ser: el Govern i el Parlament han decidit dedicar molts recursos a l'educació, per

El Govern danès considera els resultats PISA molt insatisfactoris, sobretot si tenim en compte els diners que inverteix en educació

la qual cosa tenim un dels sistemes educatius més cars del món. A canvi, esperem que, pel que fa a resultats, la nostra escola se situï entre les millors. La propera pregunta vindria a ser: hem gastat els nostres diners de la millor manera possible?

L'oposició política en el Parlament –el Partit Socialdemòcrata– va reaccionar inicialment amb reserves, però durant els anys 2004 i 2005 les negociacions entre els diferents partits polítics sobre noves iniciatives per a la *Folkeskole* van convergir en un acord entre el Govern i el Partit Socialdemòcrata. Més endavant parlarem d'aquest acord. Ara presentarem unes quantes iniciatives dutes a terme pel grup de recerca danès de l'estudi PISA.

Validació dels resultats PISA

Quatre anys després de PISA 2000

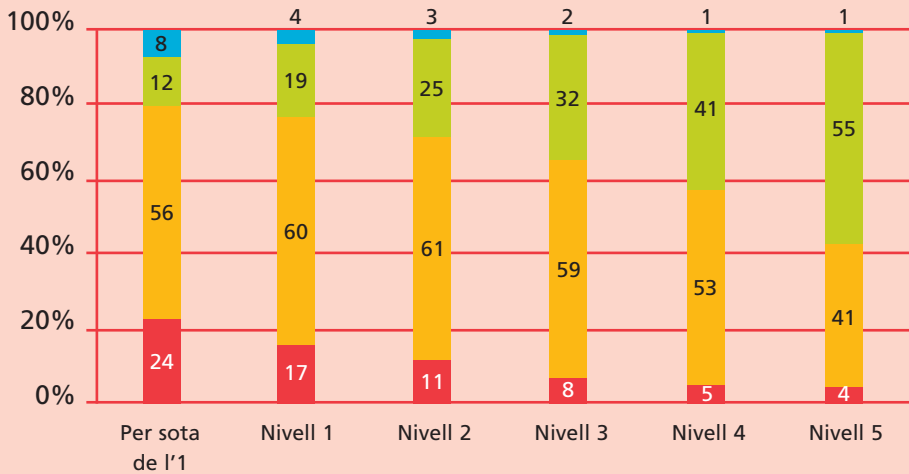
L'any 2004, el grup de recerca danès de l'estudi PISA va començar un nou programa d'investigació utilitzant dades del PISA 2000 per fer-ne un seguiment. El grup de recerca va contactar amb tot l'alumnat que havia participat en l'estudi PISA quatre anys abans i, mitjançant un qüestionari, li va demanar informació sobre la seva situació educativa del moment, és a dir, al 2004. D'aquesta manera van poder fer una correlació entre la puntuació de cada alumne/a en comprensió lectora l'any 2000 i el que cada alumne/a havia fet i aconseguit en matèria educativa durant aquests quatre anys (**gràfic núm. 8**).

Un grup de recerca danès estudia l'evolució de l'alumnat de PISA 2000 quatre anys després

L'alumnat està distribuït en cinc grups, segons els resultats obtinguts en comprensió lectora en PISA 2000. Per a cada grup es pot veure quants nois i noies han completat un nivell educatiu posterior a l'ensenyament obligatori (color verd), quants estan estudiant encara (color groc) i quants no han començat cap tipus d'estudis després de l'ensenyament obligatori (color vermell).

Gràfic 8 ■ PISA longitudinal. Situació educativa dels participants danesos de PISA 2000 al cap de quatre anys

Estatut educatiu al 2004 dels participants del PISA 2000 segons el seu nivell de comprensió lectora

Estudis posteriors a l'ensenyament obligatori:

■ No han començat ■ Encara estudien ■ Estudis acabats ■ No se sap

Un percentatge important de joves –fins i tot els que tenen un nivell de comprensió lectora baix– ha començat un curs post-obligatori després de completar el novè curs d'ensenyament obligatori –o després d'acabar el curs desè. Però l'alumnat amb un nivell de comprensió lectora baix té molt més risc de no continuar o de no completar aquesta educació, comparat amb l'alumnat que té un nivell de comprensió lectora més alt. Això ens indica que l'estudi PISA proporciona informació rellevant per a l'educació futura (per a més dades, vegeu Mejding i Roe, 2006, cap. 16).

Un percentatge important de joves danesos ha començat un curs postobligatori

PISA i els exàmens a nivell nacional

El grup de recerca danès ha fet un estudi sobre l'alumnat que ha format part de la mostra PISA 2003 per establir fins a quin punt hi ha una correlació entre els resultats PISA i els de l'examen final que es duu a terme en finalitzar la secundària obligatòria en matèries rellevants després del novè curs. L'estudi va identificar correlacions estadístiques significatives, especialment pel que fa a exàmens escrits. La conclusió del grup de recerca és que hi ha una forta relació entre el resultat PISA d'un determinat alumne/a i la seva nota d'examen final. Tanmateix, i atès que els objectius d'ambdues proves són diferents, així com els ítems i el context, els resultats no són idèntics (Mejdning i Roe, 2006, cap. 14).

La conclusió és que tot i que l'objectiu i la construcció del test són molt diferents en les dues situacions, aquesta correlació reforça la noció que PISA mesura alguna cosa substancial pel que fa a competències rellevants per a l'alumnat danès.

Validació de la prova de ciències

En relació amb el PISA 2006, el Ministeri d'Educació danès finança un estudi per validar la prova PISA 2006 de ciències en un context danès. El primer pas del projecte consisteix a comparar el marc conceptual de ciències de l'estudi PISA amb els objectius generals de ciències de l'educació obligatòria danesa (els resultats d'aquesta part de l'estudi es poden consultar a Dolin *et al.*, 2006). El pas següent intenta respondre la qüestió de si la prova PISA de ciències, és a dir, els ítems, mesuren el que es proposen mesurar i fins a quin punt la prova es correspon amb els objectius de l'àrea de ciències de l'educació danesa. Entre l'alumnat que va formar part de la mostra de l'estudi PISA 2006 es van seleccionar 120 alumnes perquè participessin, dues setmanes més tard, en una prova oral basada en dos ítems que prèviament havien respost en la prova PISA. Les proves, implementades per aplicadors formats, es van enregistrar en vídeo i es van puntuar posteriorment; les respostes es van comparar amb les que l'alumnat havia donat a la prova PISA escrita. Amb aquest estudi es pretén aconseguir una resposta més acurada a la pregunta de fins a quin punt la prova PISA compleix els objectius de ciències establerts per a l'alumnat danès i quin és el seu nivell real de coneixement, de capacitat i de competència en ciències. Els resultats es donaran a conèixer en la publicació danesa sobre l'estudi PISA 2006.

L'anàlisi de l'OCDE sobre la qualitat i l'equitat educatives en la secundària obligatòria a Dinamarca

Un equip d'examinadors independents de l'OCDE analitza la qualitat i equitat dels resultats educatius de Dinamarca

L'any 2002 l'OCDE va oferir als països membres que havien participat en l'estudi PISA d'organitzar una anàlisi especial de l'educació com a seguiment del PISA 2000. El Govern danès es va oferir per pilotar aquest estudi i l'any 2003 va demanar a l'OCDE que analitzés la qualitat i l'equitat dels resultats educatius a Dinamarca, centrant-se en la secundària obligatòria. El pilotatge es va organitzar seguint les directrius del marc de les anàlisis de política educativa de l'OCDE, però es va estructurar de manera que integrés lliçons de PISA amb una anàlisi de la política educativa de Dinamarca. Després de preparar un informe de context, un equip d'examinadors independents va visitar Dinamarca al novembre de 2003 i va preparar l'informe final, que es va publicar al maig de 2004 (Dinamarca, 2004).

L'informe fa servir resultats PISA d'altres països, així com informació detallada d'institucions i polítiques educatives de tres països de referència –el Canadà (província d'Alberta), Finlàndia i el Regne Unit– per comprendre més bé les causes que poden explicar els resultats de Dinamarca en l'estudi PISA i els possibles remeis basats en els punts forts del sistema educatiu danès i coherents amb la cultura, els valors i les tradicions de Dinamarca. L'anàlisi també serveix per comprovar la viabilitat i la utilitat de combinar les anàlisis que es poden fer usant les dades PISA, obtingudes a partir de la valoració dels experts i revisades col·legiadament; metodologia en què s'ha basat el comitè educatiu de l'OCDE a l'hora d'aconsellar els països membres sobre política educativa.

L'equip encarregat de l'anàlisi va haver de respondre les preguntes següents:

- Quins són els punts forts i els punts febles sobre la qualitat i l'equitat de la secundària obligatòria a Dinamarca?
- Quins són els punts febles més importants?
- Quines causes motiven aquests punts febles?
- Quines són les estratègies més plausibles per millorar-los?
- Quines iniciatives haurien de dur a terme l'Estat, els municipis i els individus?

Observacions de l'equip de l'OCDE que va dur a terme l'anàlisi

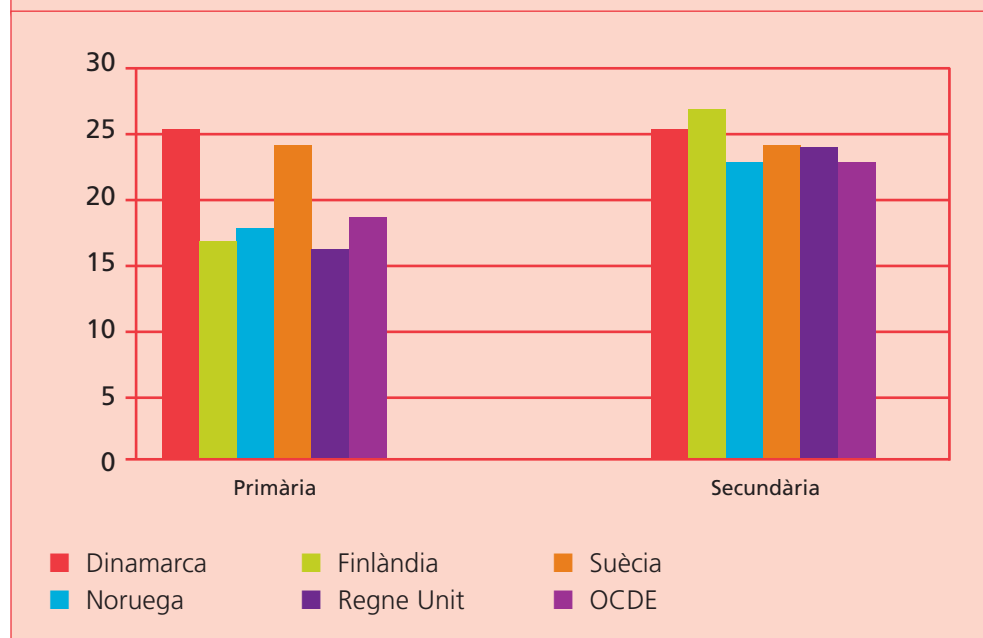
Punts forts

Els punts forts de la secundària obligatòria identificats per l'equip de l'OCDE inclouen: la tradició democràtica de descentralització amb marge per a la innovació; el compromís de l'Estat i els municipis amb l'educació –que propicia una inversió sostinguda al llarg d'un període de temps important; l'ampli nombre de professorat i l'existència d'edificis i equipament adequats; la possibilitat d'elecció freqüent per part de pares i mares; el professorat i personal de suport que treballa amb dedicació; l'alumnat amb confiança en si mateix, feliç i amb prou suport; el compromís amb la integració de l'alumnat bilingüe, i, finalment, un fort desig general de millora.

Un dels punts forts del sistema educatiu danès és el fort desig general de millora

El **gràfic núm. 9** mostra que Dinamarca inverteix àmpliament en l'alumnat escolaritzat en proporció amb el seu PIB. En l'educació primària, Dinamarca gasta un 38% més que la mitjana de l'OCDE i un 45% més que el Regne Unit.

Gràfic 9 ■ Despesa educativa en % del PIB per càpita per l'alumnat de primària i secundària obligatòria

Punts febles

Els punts febles identificats per l'equip que va dur a terme l'anàlisi inclouen: el rendiment considerablement baix, especialment si es relaciona amb la inversió, els recursos i la prioritat que es dóna a l'educació (l'equip va considerar que els resultats de l'alumnat danès en l'estudi PISA, excepte en matemàtiques, eren molt decebedors); la manca d'una cultura d'avaluació de l'alumnat i el *feedback* corresponent; l'absència d'autoavaluació a l'escola i el poc intercanvi de bones pràctiques; l'atenció insuficient a problemes de lectura inicial; el fracàs en contrarestar els efectes d'un context familiar desafavorit; l'actitud ambivalent envers el lideratge a l'escola; la formació inicial del professorat inadequada i la formació contínua insuficient; la contractació massa restrictiva de professorat; les expectatives creixents sobre el paper del professorat; les dificultats de comunicació entre els diferents grups professionals implicats en l'educació; el suport insuficient a l'alumnat que presenta dificultats educatives moderades; i el suport inadequat a l'alumnat bilingüe.

Un dels punts febles del sistema educatiu danès és la inadequació de la formació inicial i continuada del professorat

■ Suggeriments per a la millora

L'equip encarregat de dur a terme l'anàlisi va fer trenta-cinc suggeriments per incrementar el rendiment de l'alumnat i, a la vegada, l'equitat del sistema sense perjudicar massa els aspectes positius de la pràctica actual. Aquestes recomanacions fan referència a cinc grans temes principals:

- estàndards d'aprenentatge, avaluació del rendiment de l'alumnat i efectivitat de l'escola,
- rols i competències dels líders escolars,
- desenvolupament de la formació professional inicial i continuada del professorat,
- acord col·lectiu que regula els rols i l'horari del professorat,
- oportunitats per a l'alumnat bilingüe i de necessitats educatives especials.

Un dels temes que es considera més important i interessant en l'informe és l'esmentat en primer lloc: estàndards d'aprenentatge, avaluació del rendiment de l'alumnat i efectivitat de l'escola. Sense entrar en detalls, els aspectes següents que es proposaven endegar poden donar una idea dels tipus de suggeriments fets:

- debat públic sobre expectatives, polítiques, pràctiques i resultats,
- establiment d'una unitat de seguiment a escala municipal,
- enquestes anuals per actualitzar dades sobre alumnat de diferents edats,
- desenvolupament de proves basades en criteris específics,

- avaluació de mètodes i materials d'avaluació,
- autoavaluació del professorat,
- sostres d'estàndards per a grups de diferent edat,
- marc conceptual danès per a l'avaluació educativa,
- proves diagnòstiques i avaluacions que no s'han de publicar en simples taules de classificació.

Diversos d'aquests suggeriments s'han de veure com a part d'un conjunt d'elements destinats a enfortir la cultura de l'avaluació.

A Dinamarca
es constata que la
cultura de l'avaluació a
l'educació obligatòria
és molt pobre

El 2004 l'Institut Danès d'Avaluació també va publicar els resultats d'una avaluació que mostrava el mateix resultat, això és que la cultura de l'avaluació a l'educació primària i secundària obligatòria era molt pobre, tot i que l'avaluació ja estava integrada en la legislació de l'any 1993 (*Folkeskole Act*, 1993), que explicita que l'avaluació, i les proves d'avaluació contínua que s'implementen al llarg del curs, han de formar part de les activitats d'ensenyament i d'aprenentatge.

Nova legislació: sistema nacional d'avaluació i cultura de l'avaluació

Immediatament després de la publicació de l'informe de l'OCDE, el Ministeri d'Educació danès va convidar persones rellevants involucrades en l'educació primària i la secundària obligatòria per comentar l'informe i les seves recomanacions (autoritats locals, professorat, membres d'equips directius, pares i mares, caps d'agències educatives escolars). Tots van donar suport a l'informe –de manera global i sense donar suport explícit a tots els detalls– i van acceptar treballar junts per aprofundir en els suggeriments centrant-se en diferents parts de l'estratègia apuntada.

El debat següent es va centrar, en primer lloc, en certs aspectes del primer tema que fa referència a l'avaluació. Aquest tema va ser prioritari en un programa comprensiu per a noves iniciatives governamentals –presentat pel Govern el desembre de 2004 juntament amb els resultats de PISA 2003– que té l'objectiu de millorar el rendiment educatiu en l'ensenyament obligatori.

Després de complicades negociacions polítiques que van tenir lloc l'any 2005, el 2006 el Parlament danès va aprovar noves lleis per millorar el sistema educatiu a l'educació primària i a la secundària obligatòria. Els projectes de llei es van basar en acords entre

els principals partits de l'arc parlamentari danès (Liberal Party, Conservative People's Party, Social Democrats i Danish People's Party).

El 2006, el Parlament danès aprova lleis per millorar el sistema educatiu obligatori

Canvis introduïts en el sistema educatiu danès

Eines per avaluar

Es considera prioritari el fet que l'escola reforci l'atenció a l'aprenentatge de cada individu, i per aquest motiu s'ha posat a disposició de cada professor/a un ampli conjunt d'eines pedagògiques, amb l'objectiu de proporcionar informació sobre mètodes d'avaluació i mesures que cal prendre per posar remei a progressos deficientes d'alumnes en una determinada matèria.

Deu proves obligatòries (sense publicar resultats i sense classificació)

Es decideix introduir deu proves obligatòries relacionades amb el currículum obligatori i, més concretament, amb els seus objectius finals i objectius de nivell llindar per a matèries clau que ha d'aprovar tot l'alumnat de determinats cursos d'educació primària i secundària obligatòria: quatre proves de comprensió lectora, dues de matemàtiques i una per a cadascuna de les següents matèries: anglès, física i química, geografia i biologia. Les proves es fan amb ordinador i són adaptables, és a dir, s'adapten a les capacitats de cada alumne/a. La resposta de l'alumne/a a cada pregunta determina el nivell de dificultat de les preguntes següents. Aquest procediment proporciona un perfil que el professor/a pot aplicar a l'hora de decidir un determinat enfocament metodològic.

S'introdueixen 10 proves obligatòries externes als centres relacionades amb els objectius de nivell llindar del currículum d'algunes àrees

Els resultats de les proves són confidencials pel que fa a cada alumne/a, classe, escola, municipi i regió. Els resultats no s'apliquen per classificar alumnes. Cada any es publica un *perfil nacional* d'alumne/a de tal manera que, per exemple, el professor/a pot comparar els resultats d'un determinat grup d'alumnes amb el nivell de rendiment general de Dinamarca.

Gràfic 10 ■ Sistema nacional d'avaluació obligatòria

Matèries	Nivell								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Lectura en danès		●		●		●		●	
Matemàtiques			●			●			
Anglès							●		
Geografia								●	
Biologia								●	
Física/química								●	
Danès com a segona llengua					●		●		

- Proves nacionals en matèries clau a nivells clau
- Proves adaptables i amb ordinador
- No divulgar resultats a escala individual ni de centre
- Publicació d'àmbit nacional
- Informació escrita de l'escola a les famílies

● Des del 2006-2007

● Opcional

Pla d'aprenentatge individualitzat per a l'alumnat

Una altra actuació destinada a millorar la cultura de l'avaluació consisteix a introduir un pla d'aprenentatge individualitzat per a tot l'alumnat. Segons aquest pla, cal acumular informació sobre els resultats de l'avaluació contínua i sobre els acords presos arran de l'avaluació. El pla d'aprenentatge individualitzat serveix de base per a la cooperació amb pares i mares.

Clarificació de la responsabilitat municipal

Els municipis preparen un pla d'acció per restablir la qualitat de les escoles

Tots els municipis han d'elaborar un informe anual sobre la qualitat que inclogui la situació del sistema escolar municipal. L'informe ha de valorar el nivell professional de les escoles comparat amb els resultats de les proves obligatòries nacionals i la pràctica avaluativa a les escoles. Si, segons l'informe, el nivell professional de l'escola no és satisfactori, el municipi prepara un

pla d'acció per restablir la qualitat de les escoles. El ministre d'Educació farà el seguiment i avaluarà el desenvolupament del procés de millora de la qualitat i pot requerir al municipi que prepari un pla d'acció si la qualitat continua essent insatisfactòria.

Nova autoritat nacional i consell per a l'avaluació i el desenvolupament de la qualitat

S'estableix un consell per a l'avaluació i el desenvolupament de la qualitat independent per a l'ensenyament primari i el secundari obligatori. És responsabilitat d'aquest consell supervisar i avaluar l'ensenyament obligatori, el desenvolupament educatiu, el benefici educatiu de l'alumnat, l'habilitat de l'escola per afrontar l'herència social negativa i l'habilitat de l'escola per millorar la integració d'alumnat de contextos ètnics diferents del danès. El consell està presidit per un grup de cinc persones amb coneixement específic sobre temes relacionats amb l'ensenyament obligatori. Altres membres del consell són persones involucrades en el món de l'educació. El consell té el suport d'una nova autoritat nacional per a l'avaluació i del desenvolupament de la qualitat a escala de l'educació primària i la secundària obligatòria.

Els canvis introduïts en el sistema educatiu són molt importants i provoquen moltes discussions entre el professorat

Aquests canvis són molt importants. Especialment estan provocant moltes discussions les proves a escala nacional i l'ús dels resultats PISA com a part de l'*input* que es té en compte a l'hora de prendre decisions de política educativa. El que s'espera aconseguir és una millora en l'aprenentatge de l'alumnat de primària i de secundària obligatòries –primerament per mitjà d'una cultura d'avaluació, que s'ha d'implementar tant a nivell d'alumnat com a nivell de sistema. Les proves a escala nacional de comprensió lectora, matemàtiques i física i química es van començar a aplicar la primavera de 2007.

Tot i els canvis que convé introduir, no podem oblidar que hi ha pràctiques actuals d'ensenyament i d'aprenentatge molt valuoses per anar desenvolupant, així com bons resultats, per exemple a matemàtiques. És important descobrir les bones pràctiques existents i donar-les a conèixer per tal que serveixin d'inspiració a altres escoles. Per estimular una cultura d'avaluació, cal desenvolupar

"Pensem que la majoria de l'alumnat es beneficia de l'avaluació objectiva mentre aquesta no contribueixi a disminuir la seva autoestima"

una nova pràctica. A fi d'il·lustrar la importància de fer les coses de manera adequada, recordaré una frase extreta de l'informe de l'equip de recerca de l'OCDE que fa referència a la creació d'una cultura d'avaluació: "Pensem que la majoria de l'alumnat es beneficia de l'avaluació objectiva mentre aquesta no contribueixi a disminuir la seva autoestima". L'objectiu de l'educació danesa és mantenir aquest equilibri a l'hora de desenvolupar les noves pràctiques.

Referències bibliogràfiques

DINAMARCA (2004). *Denmark: Lessons from PISA 2000*, OECD.

DOLIN, J. et al. (2006). *Validering af PISA Science*. Syddansk Universitet.

MEJDING i ROE (eds.) (2006). *Northern Lights on PISA 2003*. Copenhagen: Nordic Council.

LES NOSTRES PUBLICACIONS

Les publicacions del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu s'inclouen en quatre col·leccions:

- Sistema d'indicadors d'educació de Catalunya
- Informes d'avaluació
- Documents
- Quaderns d'avaluació

Sistema d'indicadors d'educació de Catalunya

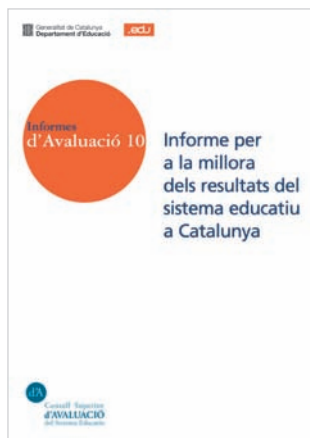

El sistema d'indicadors s'actualitza anualment.

Hi ha publicats, fins ara, deu volums de la col·lecció. L'últim, publicat el 2006, correspon als indicadors de l'any 2005 i també conté dades d'anys anteriors.

LES NOSTRES PUBLICACIONS

Informes d'avaluació

1a edició: febrer de 2007

1a edició: gener de 2006

El document és fruit de l'Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana, de 16 de febrer de 2005, signat per la Generalitat de Catalunya i les organitzacions sindicals i empresarials, que inclou la millora de l'educació –i molt especialment, la lluita contra el fracàs escolar– com una de les condicions bàsiques de la competitivitat.

L'informe ofereix una visió àmplia dels resultats del sistema educatiu, recopila i analitza informació fins ara dispersa i heterogènia i articula propostes d'estratègies per a la seva millora. Constitueix una important contribució al coneixement del nostre sistema educatiu que ha de servir per fonamentar les actuacions orientades a millorar la qualitat dels resultats escolars.

L'avaluació de l'educació primària 2003 correspon a la tercera avaluació global de l'educació primària (1995, 1999, 2003), coordinada per l'Institut Nacional de Evaluación y Calidad del Sistema Educativo del MEC, amb la col·laboració de les comunitats autònomes.

L'informe ofereix els resultats obtinguts per l'alumnat de Catalunya en llengua castellana, llengua anglesa, matemàtiques, coneixement del medi social i natural i també aspectes actitudinals. Catalunya ha ampliat les àrees avaluades amb la inclusió de la llengua catalana, el coneixement del medi social i cultural de Catalunya i els coneixements referits a les tecnologies de la informació i la comunicació.

Catalunya ha participat en l'estudi amb seixanta-tres centres, que formen part de la mostra estatal i trenta-set centres més, a fi que la mostra sigui representativa. En total, els avaluats són dos-cents centres i 2.105 alumnes de sisè de primària.

L'informe ofereix una anàlisi i valoració de les dades de context, tant escolar com familiar i un seguit de recomanacions. L'annex 1 presenta la síntesi de resultats comparatius de Catalunya i d'Espanya. L'annex 2 inclou exemples d'ítems de les diferents proves.

1a edició: 2005

El volum conté la descripció i l'anàlisi dels resultats obtinguts per l'alumnat de quinze anys de Catalunya en l'estudi PISA 2003, en què van participar 41 països i diverses regions europees, entre les quals hi ha Catalunya. El PISA 2003 té com a àrea prioritària d'avaluació les matemàtiques i avalua també les ciències de la naturalesa, la resolució de problemes i la comprensió lectora.

El volum inclou les dades aportades per l'informe internacional i les dades corresponents a Catalunya, que va participar en l'estudi amb una mostra de 50 centres. Aporta dades del rendiment de l'alumnat en cada una de les àrees avaluades i de factors associats al rendiment, com ara el sexe de l'alumnat, el nivell socioeconòmic i cultural familiar, la motivació envers l'estudi, etc. Hi ha un capítol dedicat a la relació entre el rendiment i algunes dades generals del sistema educatiu de Catalunya.

El volum conté, també, una quarantena d'ítems de les proves de matemàtiques i resolució de problemes que no han estat reservats per a comparacions amb altres avaluacions i que, per tant, el consorci PISA ha destinat a coneixement públic perquè puguin ser usats pels professionals de l'educació.

1a edició: juliol de 2005

L'informe recull les dades obtingudes en l'avaluació de la llengua anglesa efectuada en una mostra d'alumnat de segon de batxillerat. Es donen els resultats obtinguts en les diferents habilitats avaluades i es comparen amb els de l'avaluació realitzada l'any 2000 (*La situació de la llengua anglesa a l'ensenyament no universitari de Catalunya*. Departament d'Ensenyament, Consell Superior d'Avaluació, 2003). Es tenen en compte els canvis que s'han produït en l'ensenyament reglat en aquests últims anys.

Les habilitats avaluades són la comprensió oral, la comprensió escrita, l'expressió oral, l'expressió escrita i la competència gramatical. La prova es basa en les proves de cycle elemental de les escoles oficials d'idiomes (EOI) per tal de poder relacionar els resultats amb uns nivells establerts corresponents a una certificació oficial.

La primera part de l'informe exposa la metodologia emprada en l'avaluació. La segona explica les modificacions curriculars i horàries que s'han dut a terme del 2000 al 2004 en l'ensenyament de la llengua anglesa a l'ESO i al batxillerat, i compara el currículum de batxillerat amb el de cycle elemental de les EOI. La tercera part presenta els resultats generals obtinguts, comparats amb els resultats de l'avaluació de 2000. Hi ha exemples de preguntes amb els percentatges d'encerts. La quarta part fa una anàlisi de les dades de context respecte al centre, a l'alumnat i al professorat d'anglès. Inclou una relació entre els resultats obtinguts i les dades de context i un apartat dedicat a les variables explicatives dels resultats. La darrera part de l'informe conté un bloc de conclusions i un altre de recomanacions per a la millora de l'ensenyament-aprenentatge de la llengua anglesa en els centres educatius i per a la presa de decisions de política educativa.

LES NOSTRES PUBLICACIONS

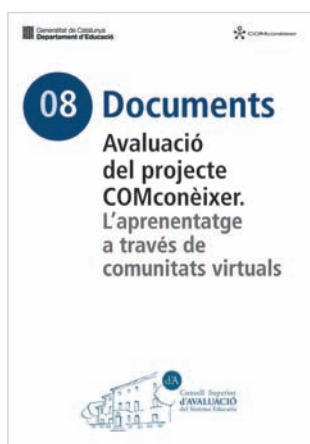
Documents

1a edició: març de 2007

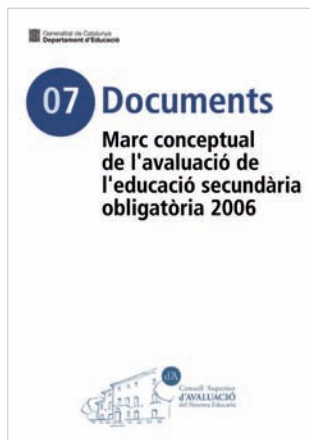
En el marc de l'OCDE, l'estudi PISA 2006 avalua els coneixements i habilitats de l'alumnat de 15 anys en ciències de la naturalesa (àrea prioritària d'avaluació), comprensió lectora i matemàtiques. El document presenta els principis que guien l'avaluació PISA 2006, descrita en funció dels continguts que l'alumnat necessita adquirir, els processos que ha de seguir i el context en què s'apliquen els coneixements i les habilitats adquirides. També il·lustra els àmbits d'avaluació mitjançant diferents exemples.

El document és la traducció i adaptació de *The PISA 2006 Assessment Framework (Science, Reading and Mathematics)*, publicat per l'OCDE el 2006.

1a edició: desembre de 2006

El número 8 de la col·lecció recull una experiència innovadora en les pràctiques educatives, coordinada per l'Oficina de Cooperació Científica i Educativa Internacional, del Departament d'Educació. L'eix bàsic del projecte és que l'alumnat conegui i aprengui no sols mitjançant les TIC, sinó també a partir de la recerca i la construcció del coneixement de manera comunitària. L'interès principal del projecte, un dels aspectes fonamentals del qual és l'intercanvi amb universitats del Canadà, consisteix en la integració d'una pluralitat de participants en una comunitat de coneixement: alumnat i professorat de primària, secundària (amb el suport de pares i mares) i de centres de formació de persones adultes, etc.

1a edició: desembre de 2006

El número 7 de la col·lecció «Documents» presenta els principis que guien l'avaluació de l'educació secundària obligatòria duta a terme pel Departament d'Educació. Després d'una introducció sobre l'educació secundària obligatòria a Catalunya i de plantejar els objectius generals de l'avaluació empresa, s'inclouen els marcs dels diferents estudis realitzats, que són: estudis de resultats (PISA, llengua anglesa, ciències socials), de context i de processos educatius (estudi sociodemogràfic i lingüístic, avaluació global diagnòstica de centres), estudis monogràfics (valors democràtics i educació ciutadana, enquesta sobre convivència escolar i seguretat a Catalunya, informe per a la millora dels resultats del sistema educatiu a Catalunya), dades de contrast (competències bàsiques - 14 anys) una avaluació sobre mètodes d'ensenyament i aprenentatge i les TIC (SITES).

El volum conté exemples addicionals de cada un dels estudis.

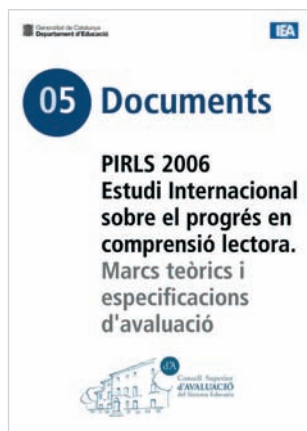

1a edició: maig de 2006

El volum analitza amb profunditat els nivells de formació de les persones adultes i la política educativa de persones adultes a Catalunya mitjançant un treball de camp desenvolupat en un total de 162 centres i aules. La metodologia participativa de l'estudi ha permès recollir i analitzar l'opinió dels usuaris de la formació de persones adultes, del professorat, del futur professorat, dels organitzadors i de l'Administració, la qual cosa permet tenir una visió de conjunt del sistema real i plena de matisos.

L'estudi conté un apartat amb cinquanta conclusions i cinquanta propostes que han de donar elements per a l'elaboració d'un model de l'educació de les persones adultes específic i contextualitzat, que vol ser útil a la futura llei d'educació permanent de Catalunya.

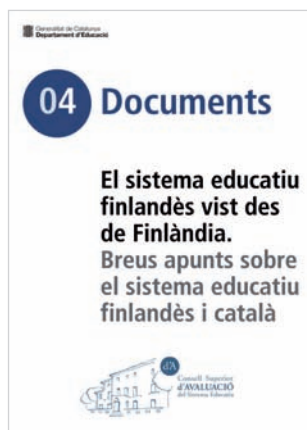
LES NOSTRES PUBLICACIONS

1a edició: abril de 2006

Marc conceptual de l'avaluació internacional sobre la capacitat lectora dels nens i nenes de 4t curs de l'educació primària (PIRLS). L'avaluació, promoguda per l'Associació Internacional per a l'Avaluació del Rendiment Educatiu (IEA), permet obtenir dades comparatives a escala internacional i proporciona informació detallada sobre el suport familiar a la lectura i sobre el seu ensenyament en els centres docents. Catalunya participa en l'avaluació internacional coordinada per l'INECSE amb vint-i-dos centres, que formen part de la mostra estatal.

A banda del marc teòric i de les especificacions d'avaluació, el volum conté textos d'exemple amb les preguntes corresponents i les guies de puntuació, així com una comparació entre l'estudi PIRLS i el PISA.

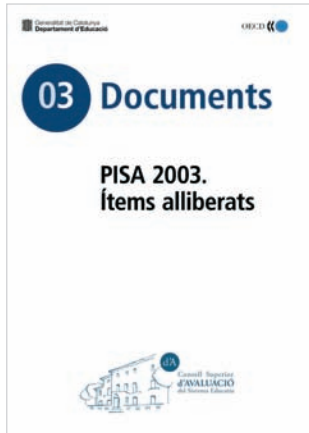

1a edició: octubre de 2005

El número presenta dos articles diferents que donen pistes sobre els motius de l'èxit del sistema educatiu finlandès.

En primer lloc, "El sistema educatiu finlandès vist des de Finlàndia" és un resum del volum *The Finnish Success in PISA - and some reasons behind it. PISA 2000*, publicat per la Universitat de Jyväskylä l'any 2002, que explica els diferents factors que hi ha darrere l'èxit de Finlàndia en l'estudi PISA.

En segon lloc, "Breus apunts sobre el sistema educatiu finlandès i català" conté unes notes sobre el sistema educatiu finlandès i taules comparatives entre Finlàndia, Catalunya, Espanya i els països de l'euro quant al nivell de formació de la població adulta, les hores d'instrucció previstes per a l'educació primària i secundària obligatòria, les retribucions del professorat, la ràtio alumnes/professorat, les despeses en educació en percentatge del PIB i la formació inicial del professorat. L'apartat es clou amb unes taules comparatives de resultats de l'alumnat. Una part de l'article prové de dades extretes del treball de Javier Melgarejo Draper (vegeu els *Quaderns d'avaluació*, 3).

1a edició: maig de 2005

L'estudi PISA 2003, en el qual van participar 41 països i diverses regions europees, va tenir les matemàtiques com a àmbit principal de l'avaluació. Es van avaluar, també, la comprensió lectora i les ciències de la naturalesa. Catalunya hi va participar amb una mostra de 50 centres.

El document presenta els ítems de les proves que no han estat reservats per a comparacions amb altres avaluacions, de manera que es destinen a coneixement públic a fi que els professionals que ho necessitin puguin usar-los.

La publicació conté sis unitats alliberades de matemàtiques de la prova pilot de 2002. De l'estudi PISA 2003 hi ha vint-i-una unitats alliberades de matemàtiques i deu de resolució de problemes.

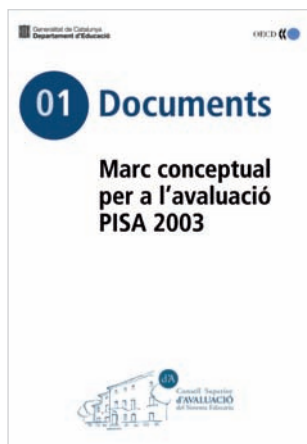
1a edició: febrer de 2005

L'estudi PISA 2000, en el qual van participar 32 països, va tenir la comprensió lectora com a àmbit principal de l'avaluació. Es van avaluar, també, les matemàtiques i les ciències de la naturalesa.

El document presenta els ítems de les proves que no han estat reservats per a comparacions amb altres avaluacions, de manera que es destinen a coneixement públic a fi que els professionals que ho necessitin puguin usar-los.

La publicació conté onze unitats alliberades de comprensió lectora, cinc de matemàtiques i dues de ciències de la naturalesa.

LES NOSTRES PUBLICACIONS

1a edició: desembre de 2004

En el marc de l'OCDE (Organització per a la Col·laboració i el Desenvolupament Econòmic), l'estudi PISA (Programa per a l'Avaluació Internacional de l'Alumnat) 2003 avalua els coneixements i habilitats de l'alumnat de 15 anys en matemàtiques, comprensió lectora, ciències i resolució de problemes.

El document presenta els principis que guien l'avaluació PISA 2003, descrita en funció dels continguts que l'alumnat necessita adquirir, els processos que ha de realitzar i el context en què s'apliquen els coneixements i les habilitats adquirides. També il·lustra els àmbits d'avaluació (matemàtiques, ciències de la naturalesa i resolució de problemes) mitjançant diferents exemples.

El document és la traducció i adaptació de *The PISA 2003 Assessment Framework (Mathematics, Reading, Science and Problem Solving Knowledge and Skills)*, publicat per l'OCDE el 2003.

Quaderns d'avaluació

- Presentació
- L'avaluació de l'educació primària per al 2007
- Algunes dades de context en l'avaluació de l'ESO 2006
- 3r Seminari d'Avaluació Educativa
- Desigualtats explicables i desigualtats inexplicables a l'informe PISA. *Julio Carabaña*
- Revista de llibres i publicacions del Consell
- Publicacions recents del Consell

- Presentació
- El coneixement de llengües a Catalunya
- Una revisió dels programes d'immersió en francès al Canadà. *Fred Genesee*
- Resultats de l'alumnat que participa en programes de llengua dual als Estats Units. *Kathryn Lindholm-Leary*
- Els usos lingüístics en l'educació primària a Catalunya: situació, tendències i perspectives. *F. Xavier Vila i Moreno i Mireia Galindo*
- Revista de llibres i publicacions del Consell
- Publicacions recents del Consell

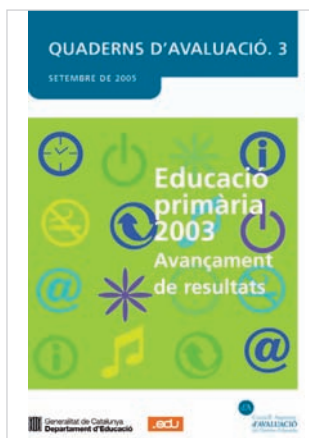

- Presentació
- L'avaluació de centres. *Salvador Pallarés i Ramir Bullich*
- La utilització de l'avaluació externa per a la millora contínua dels centres educatius. *Joaquín Gairín i Carme Armengol*
- La reforma educativa a Alemanya després de l'estudi PISA. *Hans Konrad Koch*
- Revista de llibres i publicacions del Consell
- Publicacions recents del Consell

LES NOSTRES PUBLICACIONS

- Presentació
- El pla d'avaluació del Departament d'Educació
- L'avaluació del sistema educatiu per al 2006
- El pla d'avaluació del Departament d'Educació. *Elvira Borrell*
- Avaluar per decidir i decidir per millorar. *Carne Huguet*
- Pla d'avaluació de l'educació a Catalunya. Reflexions i aportacions. *Joan Mateo*
- Avaluar per millorar. *Isabel Muñoz*
- 2n Seminari d'Avaluació Educativa
- La competència científica en l'estudi PISA 2006. *Svein Lie*
- Revista de llibres i publicacions del Consell
- Publicacions recents del Consell

- Presentació
- Educació primària 2003
- L'avaluació dels sistemes educatius: principis i realitat. *Pierre-Louis Gauthier*
- Claus per a entendre l'excel·lent competència lectora de l'alumnat de Finlàndia. *Javier Melgarejo Draper*
- Revista de llibres i publicacions del Consell

- Avaluar per millorar
- Presentació
- La llengua anglesa al batxillerat 2004
- 1r Seminari d'Avaluació Educativa
- Els reptes de l'avaluació de sistemes educatius. *Josu Sierra Orrantia*
- Revista de llibres i publicacions del Consell

- Presentació
- Estudi PISA 2003. Avançament de resultats
- Revista de llibres i publicacions del Consell

1a edició: abril de 2005

LES NOSTRES PUBLICACIONS

Altres

1a edició: abril de 2005

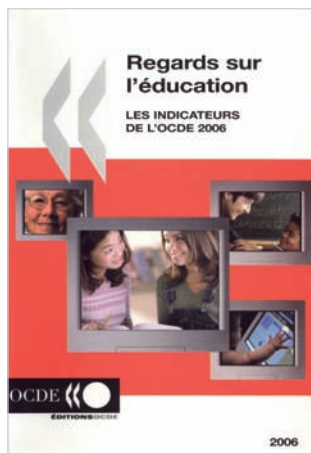
El *Pla d'Avaluació. Projecte del Departament d'Educació* és una proposta amb vista a organitzar el conjunt de les avaluacions que portarà a terme el Departament en els pròxims anys.

Els objectius principals del Pla d'Avaluació són coordinar totes les accions avaluatives, simplificar-les i racionalitzar-les, transmetre la informació amb transparència i treballar perquè l'avaluació sigui útil per a la millora del sistema educatiu.

El document conté el marc teòric del Pla d'Avaluació, cosa que implica definir-se sobre el concepte d'educació, sobre els objectius que persegueix el sistema, sobre quines són les seves prioritats i sobre la metodologia que s'hi farà servir.

El document s'ha presentat a la comunitat educativa perquè el pugui debatre i fer-hi aportacions.

REVISTA DE LLIBRES

Regards sur l'éducation. Les indicateurs de l'OCDE 2006. OCDE, 2006
www.oecd.org
www.sourceocde.org/enseignement/9264025332

La versió francesa de l'obra *Education at a Glance. OECD Indicators* presenta una bateria d'indicadors actualitzats i comparables sobre els resultats dels sistemes educatius dels països de l'OCDE. Aquests indicadors són el fruit de l'acord entre especialistes sobre la manera de mesurar l'estat actual de l'educació a escala internacional.

Els indicadors analitzen qui participa en les activitats educatives, quina és la despesa destinada a l'educació, com funcionen els sistemes educatius i quins resultats obtenen. Els indicadors de resultats tracten aspectes diversos, que van des de la comparació del rendiment de l'alumnat en les disciplines fonamentals fins a l'anàlisi de l'impacte de la formació sobre els ingressos laborals i la possibilitat de trobar feina a l'edat adulta.

L'edició conté elements nous, com ara una anàlisi complementària dels resultats del PISA 2003; dades de tendències sobre els certificats que s'obtindran en l'ensenyament superior, sobretot en projeccions per a l'any 2014; l'impacte de les dades demogràfiques sobre els sistemes educatius; projeccions de despeses per a l'any 2015, etc.

Sistema estatal de indicadores de la educación. Prioritarios 2006. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia, Instituto de Evaluación, 2006

El *Sistema estatal de indicadores de la educación. Prioritarios 2006* presenta una selecció d'indicadors estatals d'educació que s'han seleccionat tenint en compte la seva rellevància i significació per oferir una radiografia permanent del sistema educatiu, així com informació bàsica en el seguiment dels nivells de referència espanyols i europeu per a l'any 2010.

Els indicadors recullen, entre altres, dades relatives a factors contextuals com el nivell d'estudis de la població adulta, els recursos invertits en educació, les taxes d'escolarització en els diferents nivells i etapes educatives i els resultats obtinguts a curt, mitjà i llarg termini. Cada indicador s'estructura en diversos apartats: definició, explicació amb les idees més destacades, taules i gràfics amb segmentacions i sèries, especificacions tècniques i fonts d'obtenció de les dades.

Els indicadors prioritaris s'actualitzaran cada any a la pàgina web de l'Instituto de Evaluación:
<http://www.institutodeevaluacion.mec.es>

PUBLICACIONS RECENTS DEL CONSELL

Quaderns d'avaluació

- 7 *L'avaluació de l'educació primària per al 2007*. Gener de 2007
- 6 *El coneixement de llengües a Catalunya*. Setembre de 2006
- 5 *L'avaluació de centres. Canvis per a la millora*. Abril de 2006
- 4 *L'avaluació del sistema educatiu per al 2006*. Gener de 2006

Col·lecció «Documents»

- 09 *Marc conceptual per a l'avaluació PISA 2006*. Març de 2007
- 08 *Avaluació del projecte COMconèixer. L'aprenentatge a través de comunitats virtuals*. Desembre de 2006
- 07 *Marc conceptual de l'avaluació de l'educació secundària obligatòria 2006*. Desembre de 2006
- 06 *Diagnòstic de la formació de persones adultes a Catalunya. Centres i aules del Departament d'Educació i Universitats, del Departament de Justícia i municipals*. Maig de 2006

Col·lecció «Informes d'avaluació»

- 10 *Informe per a la millora dels resultats del sistema educatiu a Catalunya*. Febrer de 2007
- 9 *Avaluació de l'educació primària 2003*. Gener de 2006
- 8 *Resultats de l'alumnat de Catalunya i ítems alliberats. Informe PISA 2003*. 2005
- 7 *La situació de la llengua anglesa al batxillerat a Catalunya 2000-2004*. Juliol de 2005

Col·lecció «Sistema d'indicadors»

- 10 *Sistema d'Indicadors d'Educació de Catalunya*. Barcelona, desembre de 2006

Pla d'Avaluació. Projecte del Departament d'Educació. Abril de 2005

Totes aquestes publicacions es poden consultar a la pàgina web del Consell:
www.gencat.cat/educacio/csda/index.htm

El Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu és un òrgan consultiu del Departament d'Educació que té com a objectiu efectuar una tasca d'anàlisi i d'avaluació del sistema educatiu.

www.gencat.cat/educacio/csda/index.htm

Consell Superior
d'AVALUACIÓ
del Sistema Educatiu

Via Augusta, 202
Edifici Annex, 2n pis
08021 Barcelona